

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

AFGANGS- OG AARSPRØVERNE

VED

HADERSLEV KATEDRALSKOLE

JUNI 1935

Indbydelsesskrift

*til Afgangs- og Harsprøverne
ved Haderslev Katedralskole
Juni 1955*

A/S MODERSMAALET'S TRYKKERI - HADERSLEV

1935

Holberg som Ungdomsopdrager

Forelæsning paa Universitetet i Aarhus

13. November 1933

af Rektor, Dr. phil. *KARL MORTENSEN*

Holberg og atter Holberg — ja, som Grundtvig og atter Grundtvig, Kierkegaard og atter Kierkegaard, eller Shakespeare eller Goethe. For heldigvis er der Bøger til, som er tidløse, fordi de er skrevet for alle Tider. At dette gælder om Holbergs Komedier, i hvert Fald de *anseelige* af dem, for at bruge hans eget Udtryk, vil vel næppe nogen rejse Indvending mod. Og at ogsaa Holberg som Aandsvæsen, som Personlighed aabenbarer sig tidløs i sine Værker, viser sig ved, at denne Personlighed i de svundne godt 250 Aar har fanget hvert Slægteleeds Opmærksomhed: man kommer ikke uden om ham, man prøver paa at ordne ham selv og hans Gerning ind under sin egen Livsopfattelse.

Vi behøver ikke længe at søge efter Eksempler. *Rahbek* grundlægger Holbergforskningen, men gør — som det er naturligt for ham — Komedierne og overhovedet »den poetiske Raptus« til Centrum i Holbergs Virke. *Oehlenschlägers* berømte Udtalelse om Holberg og København indeholder trods alt en stor Del Sandhed. Efter sin religiøse Krise kan *Grundtvig* ikke rigtig forlige sig med sin Ungdomskærlighed til Satirikeren og kalder ham Danmarks Voltaire, men — læg Mærke til Tilføjelsen! — hartad for godt til at nævnes sammen med denne.

Georg Brandes digter sig selv ind i Holberg og tegner ham som den geniale, men misforstaaede og ulykkelige Samfundsreformerer af radikal Støbning, medens *Harald Nielsen* ser ham som en gennemkonservativ Aand, der i »Jeppe paa Bjerget« har foregrebet den kommende Omvæltning fra nedentil. Proletariatets Diktatur, for at bruge et moderne Udtryk. *Carl Roos* endelig faar paa Grundlag af nogle Stykker i Holbergs svage Alderdomsarbejde, de moralske Fabler fra 1751, ud som Resultat, at Holberg kun magter og har Held med sig i Skribentvirksomheden og i sit ydre Liv, det praktiske og økonomiske, men i alle de afgørende Aandsspørgsmaal — Opfattelsen af Liv og Død, Tid og Evighed — er og bliver han kun *Artisten*,

der tumler med for og mod uden selv at kunne vinde noget Stade. Jeg lader alle disse Synspunkter staa ved deres Værd. Der er vel Sandhedsmomenter i dem alle, og i hvert Fald viser de Holbergs sammensatte Væsens Storhed. Hvis jeg skulde vove at knytte en Etikette til hans Navn, vilde jeg kalde ham *den ideale Journalist*, taget i dette Ords bedste Forstand som den, for hvem intet menneskeligt er fremmed.

Holbergs komiske Værker paa deres Højdepunkt staa uimodsaagt med Mesterskabets Præg over sig. Holberg som Forsker og Videnskabsmand maa vi studere i hans historiske Skrifter; men Holberg som Menneske lærer vi først rigtig at kende i hans populær-filosofiske Skrifter, den statelige Række af Bøger, der begynder med Heltehistorierne fra 1739 og ender med de fem Bind danske Epistler, hvis sidste Del først tryktes efter hans Død. De burde efter min Mening læses og studeres langt mere, end Tilfælde er. De er nemlig langt fra forældede i Indhold og Tanker, men ofte vejledende i Nutidsspørgsmaal, ja højmoderne i deres Problemstillinger og Drøftelser. Der er forøvrigt en forbavsende Enhed i Holbergs aandelige Habitus. Da han som moden Mand omkring 1720 i egentlig Forstand træder ind i Litteraturen, har han i alt væsentligt tegnet sin Aands Cirkel, hvor meget han end i det praktiske Liv senere har udvidet sin Menneskekendskab og ved Læsning og Eftertanke uddybet sit Livssyn.

Jeg paastaar altsaa, at Holberg i sine Skrifter fra 1739 og fremefter er *moderne* i sine Tanker paa de mest forskellige Omraader. En af hans Epistler handler om »Europas forenede Stater«, hvis Realisation han stiller sig meget skeptisk overfor. Hans Fyrsteideal er det oplyste Enevælde. Som han sværmede for Peter den Store og Frederik II af Preussen, vilde han formentlig beundre en Mussolini eller en Adolf Hitler, for »en eneste Regent, en Lovgiver — siger han i Ep. 84 — kan ganske omstøbe et Folk«. I en anden Epistel taler han om indirekte Skatter og i Ep. 278 om Enkekasser og fremhæver der, hvad vi i vore Dage vilde kalde Faren ved den sociale Forsorg: før tvang Livet til Opsparing og sund Økonomi; men nu: Jeg haver sat i Enkekasse for min Hustru og derfor ej behøver at sætte min Husholdning paa Skruer. Eller hvad siger De om den Epistel, der advarer mod

Gruppespjittelserne inden for den kristne Kirke: »Jeg har ofte givet tilkende, at udi dette farlige Seculo er fornødent at sætte curiøse Spørgsmaal til Side og at arbejde paa kristelige Sektens Forening; thi det hedder nu: Kananitterne ere udi Landet, Hannibal eller Deismus ere ved Porterne, hvorudover indbyrdes Tvistigheder og borgerlige Krige maa ophøre.« Disse Ord kunde jo staa som Motto for hele den økumeniske Bevægelse lige fra Stockholm-Mødet og fremefter. —

Jeg skal nu prøve paa ved et sammenhængende Eksempel at bestyrke min Thesis om Holbergs moderne Betydning, og De bør ikke undre Dem over, at jeg som gammel Skolemand vælger Holbergs Opdragelsestanker og ved nogle Strejflys søger at paavise, at de langt fra er forældede, men paa mange Punkter højmoderne. At Holberg efter sine egne Oplysninger at dømme ikke har været nogen stor Undervisnings-*Praktiker*, har han jo fælles med saa mange af Pædagogikkens store *Teoretikere*.

I.

Som bekendt er Holberg ikke blid over for mosgroet gammel Slendrian og ikke bange for nye og dristige Perspektiver. Men han er altid *den gyldne Middelvejs* og *den retfærdige Balances Mand*, og det er ikke uden Grund, at Ordet *Skønsomhed* staaar paa en saa fremskudt Plads blandt de Egenskaber, han skatter højest, og at *Den politiske Kandestøber* er en af hans første og ypperste Komedier. Lad os derfor først læse hans Epistel 192 og tage den som Indledningshilsen til ogsaa vore Dages fremstormende Opdagere paa Pædagogikkens Omraade:

Kære Broder! Du raaber alle Tider paa Reformation og bliver vred, efterdi jeg ikke vil styrke dig i din patriotiske Iver. At reformere er et stort Arbejde, og intet Foretagende er i mine Tanker dristigere. Naar en lader sig mærke med at ville reformere, er det ligesom han vil sige: Se, her er noget, som ingen før min Tid har villet, kunnet eller dristet sig til at foreslaa. Ingen Selvtillid kan være større og sælsommere. Hvorudover naar jeg ser en Stad at vrimle af Reformatorer, ligner jeg den ved et svagt Legeme, som er fuldt af usunde Vækster. Ethvert skønsomt og fornuftigt Menneske, som Reforma-

VIII

tionsgejst paakommer, bør tænke: Hvi kan det dog være, at saasom Verden har staaet saa længe ingen har rindet i Sinde dette Forslag, som jeg nu falder paa? En saadan Tanke kølner straks hans Iver og endelig afvæbner ham, saa at, hvor træffelig Udseende end det Forslag, han er falden paa, kan have, saa bliver en saadan Tanke ham dog en Anstødssten. Uskønsomme Folk forestille sig ikke saadant, og endskønt de forestille sig det, lader de sig dog deraf ikke skrække. Jeg tør frit sige: taabelige og uskønsomme Folk, efterdi daglig Erfarenhed viser, at de udueligste og ubekvemmeste Borgere i en Stad ere mest frugtbare paa Forslag til Reformationer, og at ingen med større Iver søger at kurere Statsfejl end den, som selv behøver at kureres. Ligesom ingen er bekvemmere til at reformere end den, som tvivler om sig selv; thi hans Frygt kan tjene til Bevis paa hans Indsigt i en Ting og hans Duelighed. Jeg forkaster dog ikke alle Forslag; saadant maa man ikke gøre; thi blandt 100 kan eet være antageligt Jeg siger ellers, at man dog ikke maa forkaste alle Forslag; thi det er, ligesom man vilde sige, at al Ting i et Land er saa godt, at intet kan forbedres.

II.

Holberg er altsaa paa satirisk Vagt over for Reformationer, men glemmer aldrig, at ikke alting i et Land er saa godt, at det ikke kan forbedres, og han er ikke syndelig blidere stemt over for den paa hans Tid herskende Ungdomsopdragelse end Nutidskritikerne over for vor Tids Skole. Allerede hans berømmelige Dannelseskomedie »Erasmus Montanus« opstiller al Opdragelses Dobbeltmaal: praktisk at dygtiggøre, om ikke til andet saa til at præke paa Bjerget, og at udvikle Karakteren til Selverkendelse og dermed følgende Maadehold i Tanker og Domme.

Da han i 1744 skriver sit populærfilosofiske Hovedværk *Moraliske Tanker*, glemmer han ikke de to berømte Kapitler af sin beundrede Læremester Montaignes Essays: Du Pedantisme og De L'institution des enfants, launer Tanker og Udtryk deraf, men udformer og uddyber det laante paa helt selvstændig Vis. Et Sted udtaler han bl. a., at den Ulighed, som findes mellem Hoveder, ikke saa meget skyldes Naturens Gaver i og for sig som urigtig Anvendelse. Vel drister han sig ikke til at sige, at

der vilde være ganske faa uduelige Mennesker, hvis ethvert blev sat paa sin rette Post. Men i denne Henseende gør baade Forældre, Lærere og Samfund sig skyldige i grove Fejltagelser. Det var at ønske, at man heri vilde efterligne Bønderne, der undersøger hver Jords Natur, før de besaar den, fordi de ved, at selv den bedste Sæd kan kvæles, naar den saas i ubekvem Jord. Naar der da indtræder Misvækst, er det ikke Sædens, men Sædemandens Skyld. Dette er det lige saa vigtigt at iagttage med Børn, hvis et Land skal blive frugtbart paa bekvemme Indbyggere og en Stad have Forraad paa duelige Borgere.

Men *Forældrene* dømmes ikke efter Barnets Natur, men efter deres egne Ønsker og Tilbøjeligheder, naar de bestemmer over dets Opdragelse og Fremtid:

Det lader sig ikke gøre med Børn som med visse Dyrs Unger, hvilke man straks efter Fødselen kan beskikke til Forældrenes Bestillinger. En Støvers Hvalp kan straks efter Fødselen indrulleres blandt Støvere, og en ung Mynde kan sikkert indføres udi Myndernes Matrikel, saasom Erfarenhed viser, at de have de selvsamme Egenskaber som Forældrene, ja at de tjene ikke til andet. Men hvor ofte ser man ikke blandt Mennesker, at en Helt fødes af en Kryster og en Kryster igen af en Helt . . . daglig Erfarenhed giver os Forraad nok herpaa. Se ikkun til din egen Familie: din Fader var en ypperlig Musicus og havde en herlig Stemme, du selv derimod bræger som en Gedebuk; tænk engang, hvad Musikken vilde have vundet derved, om han havde beskikket dig til at være Kantor. Din Fader var herudi klogere; han vilde derudi ikke følge din Moders Raad, men sagde: vi maa først se, om Drengen vil faa nogen Stemme.

Forældrenes Uforstand i denne Henseende *oges yderligere ved Skolegangen*. I Skolerne sættes det samme Maal for alle, og den samme Vej vises for alle, hvilket forarsager den store Ulighed, som findes hos Disciple, saa at nogle af dem af Lærerne opløftes til Skyerne, andre igen anses som Umuligheder og Undermaalere, hvoraf der ikke kan blive noget godt, skønt de alle kunde være lige gode, hvis enhver blev sat paa sin rette og naturlige Post.

Ogsaa *Samfundet* forsømmer her sin Opgave.

Intet vilde være nyttigere for et Land, end *at der be-*

shikkedes visse skarpsindige Mænd til at undersøge Børnenes Evner og naturlige Anlæg, hvad ikke den første den bedste Skolemester kan gøre. Det maatte gøres ved at foresætte Ungdommen adskillige Prøver og at blive ved hermed, indtil man blev forvissat om, hvori enhvers Styrke og Svaghed bestod. Nu derimod bortdrives den bedste Ungdomstid ved at lære de Ting, som man siden skal forglemme, saa at, naar den første Skolegang er ude, maa man begynde paa ny for at lægge Vind paa de Studier, hvortil man finder sig selv egnet, og man maa da beklage Spildet af den bedste Tid, som ikke kan kaldes tilbage.

— Ikke sandt, her har De moderne Skoletanker af gennemgribende og radikal Støbning: væk med ufornuftige Fædres eller Mødres mere eller mindre velmotiverede Særønsker med Hensyn til deres Børn; væk med Skolens Skæren alle over én Kam med de samme Fordringer og de samme Opgaver, hvorved der intet værdifuldt Resultat kan naas, hverken for Individ eller Samfund. *Nej, individuel Opdragelse skal der til efter foregaende omhyggelige Intelligensprøver.* Prædikeren har Ret: der er intet nyt under Solen!

III.

Skønt Holberg i sin Levnedsbeskrivelse roser sig af, at han altid har været højlig elsket af sine Lærere og aldrig har lidt Overlast fra deres Side, ser han med vaagen Kritik og med strenge Fordringer paa *Læreren og hans Gerning*. I Epistel 390 opstiller han sin Hovedfordring til Læreren:

Min Herre forlanger af mig, at jeg vil foreslaa ham en Person til hans Børns Undervisning. Det er en Kommission, som jeg nødigen paatager mig; thi en Lærers Embede er af større Betydelse, end som man gemeenligen tror. De fleste se kun efter Lærdom, menende det at være nok, naar Personen ellers desforuden ingen Fejl eller Laster tillægges. Lærdom er vel fornøden, men jeg regner den ikke blandt de Hovedkvaliteter, som udfordres af en Skolemand. Jeg ser fornemmeligen efter en saadan Person, som er begavet med Skønsomhed og Maadehold. En, som besidder disse tvende Egenskaber, kan med maa- delig Lærdom udvirke langt mere end den sprængtær-

deste Person, som er at finde paa et helt Universitet. Lærdom og Visdom ere tvende forskellige Egenskaber; thi Erfarenhed viser, at en kan være lige saa ufornuftig, som han er lærd, hvoraf flyder, at en sprænglærd Lærer, der ikke har Skønsomhed nok til at udforske en Discipels Natur, spilder Tiden ved at oplære ham i de Ting, som han siden skal forglemme.

Her er Holberg altsaa igen inde paa sin Yndlings-tanke: enhver Elev skal undervises og opdrages efter sine særlige Evner og Anlæg. *Først naar Barnet sættes paa den Rendebane, der fører til Maalet, kan det vente en lykkelig og hastig Fremgang.* Men de fleste Lærere tager ikke saadant i Agt. Næsten enhver sætter den Undervisning, som han selv i sin Skolegang har haft, op som Model og Forbillede og glemmer, at Arbejdet maa rette sig efter Stoffet, og at der maa bruges andre Instrumenter til at danne et Billede af Træ end af Staal. Derfor skal Læreren først og fremmest være i Besiddelse af Skønsomhed. Men den anden Hovedegenskab, som fordres af en Læremester, er Maadehold eller, med Holbergs eget Ord, Moderation; for det er ved Sagtmodighed og venlig Omgængelse, Disciplenes Hjerter vindes. Lyst til Læsning er en Følge af Kærlighed, som fattes til Lærerne, ligesom Strenghed og Tyranni indprænter dem Afsky. Ved kærlige Opmuntringer udvirkes langt mere end ved Ferle og Ris.

Allermest ere de Skolemestre at laste, der prygle Børn uden Skønsomhed og i Utide, det er, revse nogle, efterdi de ikke saa hastigen kan fatte og lære en Ting som andre, ej iagttagende, at Naturen ikke uddeler de samme Gaver i lige Grad til alle.

IV.

Vi har nu hørt Holbergs Mening om Forældre, Elever og Lærere; men han har ogsaa en klar og sikker Opfattelse af Undervisningens *hvad* ø: hvilke Fag, Kundskaber og Færdigheder der skal undervises i.

Studeringer, siger han i Moralske Tanker, kan deles i *fornødne, nyttige og skadelige*. De fornødne handler om Menneskets Pligt mod Gud og Næsten og omfatter det, Holberg kalder Teologi og Moral, men som vi benævner

med Skoleudtrykket *Religion*. Til samme Klasse vil han ogsaa have *Historie* henregnet: Naar man ser paa Historien med de rette Øjne, opdager man, at Forskellen mellem godt og ondt bedst læres af historiske Eksempler, og at Religion maa vise sin Hjemmel og Adkomst af Historien.

Blandt de nyttige Ting maa først og fremmest medtages *Regning med Matematik og Naturlære*. Disse Fag bør ikke blot dyrkes teoretisk for at skærpe Tænkeevnen, men først og fremmest med mekaniske Eksperimenter, saa deres Nytte og Betydning træder klart frem. Derfor maa man heller ikke fortænke ham i, at han anser Bønder og dygtige Landmænd blandt Professorer i Naturvidenskaberne:

Jeg holder den for en lærd Mand, der til Bunds forstaar en vigtig Videnskab, enten han saa har lært den paa Græsk, Latin eller Modersmaalet, enten han saa har erhvervet den ved Læsning eller Erfaring. Jeg ved vel, at saadan Mening holdes for egen eller urimelig. Men alt, hvad der er almindeligt, er ikke altid rimeligt. Hvis Agerdyrkningskundskab blev til et akademisk Studium, vilde i mine Tanker de ni Muser ingen Fortrydelse bære derover. Thi Akademier er stiftede for at dyrke de Studier, hvorved Kirke, Stat og borgerligt Samfund opbygges. Det kommer ikke an paa, hvo der har studeret mest, men hvo der har studeret bedst. Og naar saa er, kan jeg ikke se, at man jo med lige saa stor Føje kunde give en Magister- eller Doktorhat til en Agermand som til en Grammaticus, medmindre man vil sige, at det er mere magtpaaliggende at rangere Ord og Gloser end at forbedre et Stykke Land.

Dernæst haster Holberg frem til de unyttige, ja skadelige Studier, som endda mest er i Brug. Dertil hører Undersøgelser og Drøftelser, som gøres enten om Ting, som ingen forstaar, eller som ingen bryder sig om at vide. Man bør ikke spille sin Tid med at disputere om Guds Væsen og Egenskaber, om Sjælens og Englenes Natur og andet deslige, som er og stedse vil blive skjult for Menneskene, eller om ligegyldige Ting i de gamle Grækeres og Romeres Historie. Saadanne Studier kan ikke blot kaldes unyttige, men ogsaa skadelige, da man

XIII

spilder Tiden dermed, især naar de overdrives. *Erfaring lærer jo, at man kan studere sig taabelig:*

Hvad kan man dømme om den, der har udgransket Dyr, Fiskes og Insekters Natur, men kender ikke sig selv; der har Alverdens Historie i Hovedet, men ved intet af den Historie, som dagligen passerer udi hans eget Hus. . . . Man maa ikke alene bruge Hjernen for at studere, men studere for at gøre Hjernen brugelig til Forretninger, ligesom man maa ikke leve for at æde, men æde for at leve. *Maadelig Lærdom og brav Arbejde gør vise og dydige Indbyggere udi et Land.* Thi ved det første styrkes Forstanden, og ved det sidste kvæles onde Tilbojeligheder, som fødes af Lediggang — thi
som der staar i vore gamle Ordsprog

Megen Æden ej Fedme giver,
af megen Læsning man fed ej bliver.

V.

Til den Skrøbelighed, som findes blandt lærde Folk — siger han et andet Sted i samme Skrift — bidrager ogsaa ikke lidet Lærernes Opførsel ved at indprente deres Disciple en forfængelig Ærgerrighed og ved at opløfte dem til Skyerne formedelst deres Evne og Nemme, skønt de jo ikke burde rose dem for, hvad de lærer, men fordi de *praktiserer, hvad de har lært*, og at de lader se Frugter af deres Lærdom, som maa være Ydmyghed, Føjelighed, Taalmodighed og deslige.

Her har vi Holberg inde paa *Hovedspørgsmaalet i al Opdragelse*. Vi har hørt ham tale om Undervisningens *hvortledes*, dens *hvad*; tilbage staar det langt vigtigere: Undervisningens *hvorfor* eller med andre Ord det Spørgsmaal: hvilket Maal søger vi med Opdragelse og Undervisning? Hvilket Maal foresvæver der os som Vejleder og Ledestjerne? Det gælder om, siger Holberg, ikke at blive ved *Skallen*, men finde ind til *Kernen*. Det gælder *Dannelse*, vil vi maaske sige med et lidt gammeldags Ord; men lad os saa ikke glemme *Oehlsenschläger*: I snakker saa meget om Dannelse! Tror I da, at Dannelse er som en Marvbudding, som man giver Skikkelse udefra ved at presse en Form ned ned over den? Nej, Dannelse er Vækst indefra, om en indre Kerne.

For nu at lære Holbergs nærmere Mening i denne Sag at kende maa vi gaa til en anden udmærket Bog af ham, hans *Heltehistorier*, navnlig de to sidste Stykker i anden Del. Sammenligningen mellem Sokrates og Epaminondas:

Ligesom der er trende Egenskaber, hvoraf et Menneskes Løgene skattes, nemlig Lemmernes *Styrke*, *Behændighed* og *indvortes Sundhed*, saaledes anbefales Sindet i lige Maade af trende naturlige Gaver, nemlig *Hukommelse*, *Nemme* og *Skønsomhed*. Disse tre Egenskaber er alle nyttige, men ikke alle lige nyttige. Det første er som Ladningen i et Skib, det andet som Sejlet og det tredje som Roret. Naar disse tre Sindets Gaver er forenede i lige Grad hos et Menneske, er det fuldkomment; men som de sjælden findes sammen paa ét Sted, endsige udi lige Grad, saa spørges om, hvilken af disse tre Gaver et Menneske har mest Aarsag at ønske sig.

Hukommelse og Nemme, fortsætter han, beundres af de fleste og er derfor i høj Kurs, hvor man nøjes med det, som glimrer, og ikke bryder sig om at sondre mellem: Skal og Kerne. Men naar det kommer til den afgørende Prøve, skal det nok vise sig, at det er *Skønsomheden*, det kommer an paa. Det er hverken Skibets Ladning eller dets Sejl, der skal redde det i Havsnød, men den skønsomme Mand ved Roret.

Hvorledes tager da den skønsomme Mand sig ud, naar han af sine Forældre og Lærere er blevet undervist paa ret Maade og paa Grundlag af denne Opdragelse har gjort sine Erfaringer i Livets Skole? En *saadan Mand kalder Holberg en vis Mand*, og de rette Kendetegn paa en vis Mand er efter hans Mening følgende:

grundig Lærdom,
 Herredømme over sine Lidenskaber,
 takkelig Omgængelse,
 Attraa til at fremme sin Næstes Velfærd,
 Vindskiblighed i at efterforske Sandhed,
 Frimodighed i at bekende, hvad man anser for Sandhed,
 Ærbarhed uden Skaberi,
 Kundskab om sig selv,
 liden Attraa efter forfængelig og verdslig Ære,
 Tilfredshed med sin Stand og sine Vilkaar,
 Forstand paa Rigdom og Penge uden at blive deres Slave,

ringe Tanker om sin egen Person,
 Medlidenhed mod vildfarende,
 Omsorg for Liv og Sundhed,
 ingen utidig Begærighed efter at dø, men ingen Frygt
 for Døden,
 Kærlighed til Fædrelandet og Lydighed mod Øvrigheden,
 Taalmodighed udi Lidelse,
 Urets Forglemmelse,
 Bestandighed uden Haardnakkethed.

Som De ser, er det et helt moralsk System, en Katekismus i praktisk Levelære, naar vi læser den fyldige og dygtige Fortolkning af de enkelte Punkter igennem. Jeg maa nøjes med at give et Par enkelte Eksempler:

Man skal være villig til at arbejde for Samfundet og fremme sin Næstes Velfærd. Her hjælper Læsning og Teori lidet; det er Praksis, det kommer an paa, og denne Praksis bestaar i at hjælpe dem, som er i Nød, oplyse de vildfarende og styrke dem i deres Pligt, hvilket gøres ved bestandig Lærdom og Prædikener, men især ved *et godt Eksempel*, og det saaledes, at man først reformerer sig selv. Thi en brav Fader, selvom han aldrig taler Moral til sine Børn, saa underviser han dem bedre ved i sit eget Liv at give dem et godt Eksempel, end den, som stedse prædiker det, han ikke selv øver.

— Her er meget, som trænger til Forbedring her i vort Land, hvor de flestes Levnedsløb bestaar i at studere i Ungdommen for at komme til et Stykke Brød eller Embede, hvori man kan leve med Magelighed i Alderdommen, og kan man tillige med Brødet ogsaa erhverve en Rang eller Rettighed til at gaa paa sine Naboers højre Haand, saa er alting komplet, og der er rigeligt Stof til Gravskrift og Ligprædiken.

Og han slutter hele Afsnittet saaledes: Det er Sokrates og Epaminondas, jeg har sammenlignet. Den ene var af Profession kun en Billedhugger, den anden en Soldat, og Hedninger var de begge, men dog er de *Mønstre paa retskaffen ægte Filosofi og paa et fornuftigt Levned*:

Gid vi ikke vilde bryste os for meget af vor Kristendom, hvoraf de fleste ikke har andet end det blotte Navn. Ingen kan vel nægte Kristendommens Herlighed fremfor det græske Hedenskab. Enhver, som ligner Kristi Lærdom med de bedste filosofiske Forskrifter, maa og bør tilstaa, at ligesom alle Stjerner fordunkles ved Solens

XVI

Ankomst, og den hele Himmel bliver til et øde Sted, saaledes er al anden verdslig Moral blevet formørket ved Evangeliets Lærdom. Men trods den ypperlige Lærdom, som er givet os, og vor guddommelige Læremesters Levned, som er sat os til Model, opnaar vi langtfra at overgaa de bedste Hedninger i Dyder.

VII.

Vi har hermed naaet Holbergs *religiøse Opfattelse*. Paa sin Vis er Holberg en udpræget religiøs Natur, og han siger selv, at hans Salighedssag altid har været et Hovedspørgsmaal for ham. Han staar trods hyppig Protest nær Deismens og den naturlige Religions tre Kardinalpunkter: Gud, Udødelighed og Dyd. Om Jesus udtaler han sig med dyb Ærbødighed; men han er sikkert mere den guddommelige Morallærer for ham end den guddommelige Forløser; for Fadervor og Bjergprædikenen nærer han den dybeste Beundring. Ortodoks er han sikkert ikke; dertil er han for tolerant: *han holder Fred med alle retsindige, som mener Gud og deres Næste vel*, og hans Tro er mere forstands- end følelsesbetonet.

Derimod er der ikke mindste Tvivl om, *at Holberg ikke kan tænke sig en Opdragelse uden Religion*. Religion er for ham Grundlag for og Midtpunktet i al Opdragelse, og paa dette Punkt er han altsaa helt forskellig fra Nutidens Skoleprofeter. Derimod vil han i nogen Grad have den grundlæggende Religionsundervisning ændret og rationaliseret, hvad han i sine Skrifter atter og atter kommer tilbage til: Barnet skal først lære de vigtigste Moralregler og en forstandsbegrundet Gudstro, før det føres ind i den aabenbarede Religion og dens Hemmeligheder og Problemer.

I sin 46. Epistel opstiller han i dette Øjemed en hel *Begynder-Katekismus* med 6 korte og tydelige Regler, som — mener han — af alle, endogsaa af Bønderbørn kan læres paa én Dag:

1. *Jeg tror paa en almægtig Gud, Himlens og Jordens Skaber.*

Hvorpaa grunder du en saadan Tro?

Efterdi Verdens forunderlige og kunstige Bygning kan

XVII

ikke være af sig selv, men viser en almægtig Bygningsmester.

2. *Den samme Gud er jeg pligtig til at ære, elske og dyrke.*

Hvad forbinder dig til en saadan Dyrkelse?

Efterdi jeg ser, at han elsker de skabte Kreaturer og har Omsorg for deres Konservation; især efterdi han har begavet mig og andre Mennesker med en fornuftig Sjæl og Talens Brug.

3. *Jeg tror et andet Liv efter dette Liv, hvorudi onde Gerninger blive straffede og gode Gerninger belønnede.*

Hvad kan bringe dig til saadan Tro, helst efterdi du af daglige Eksempler ser mange ondes Velstand og godes Vestand?

Just det samme forsikrer mig om et andet Liv, eftersom jeg ikke altid ser Straf og Belønning i dette

4. *Ingen Lærdom bør af mig antages, førend den gøres bevislig, og intet af mig bør tros, som strider mod Menneskets almindelige Sanser.*

Hvorpaa begrundes du dette dit Forsæt?

Hvis jeg tror uden Bevis, kan jeg henfalde saa vel til en falsk som til en sand Tro. Og hvis jeg antager en Lærdom, som strider mod Sanserne, siger jeg, at Fornuften, som er Guds store Gave, er mig til ingen Nytte.

5. *Jeg bør sky og forkaste al Lærdom, som gør Skaar ud i Guds hellige Egenskaber, hans Godhed, Retfærdighed etc. og derved tilkendegiver, at han er Aarsag til Synden.*

Hvad har berettiget dig til at kigge ind i Guds Hemmeligheder og at dømme om Guds Egenskaber efter menneskelige, som er Love underkastede? Gud har jo ingen at gøre Regnskab til. Hans Retfærdighed kan jo bestaa derudi, at han gør alting efter sit Velbehag?

Jeg hverken kan eller bør tro, at Gud øver de Ting, som han selv laster, fordømmer og straffer hos Mennesker. Skriften siger, at Mennesket er skabt i Guds Billede, og Kristus formaner os at være barmhjertige, ligesom vor Fader er barmhjertig.

6. *Jeg bør ingen hade og forfølge, som mod sin Vilje ud i Troen vildfarer.*

Vil du da elske Kættene og Sværmere?

Jeg bør elske dem, saa vidt som de ere Mennesker, og

ynke dem, saa vidt som de ere vildfarende Mennesker. Hvis jeg hader og forfølger min Næste, efterdi han ikke begriber en Ting paa samme Maade, som jeg den begriber, viser jeg Prøve paa Umildhed og Hovmod og overtræder det store Naturens Bud, som er dette: Intet at gøre mod andre uden det, som man vil, at andre maa gøre mod en selv.

Om selv Bønderbørn paa én Dag kan capere disse seks Bud med deres Forklaringer, faar staa ved sit Værd. Men De ser, at Springet ikke er langt fra Holbergs Katekismus til Balles Lærebog, ja i nogen Grad ogsaa til Kapers fra vore Dage. —

Ogsaa paa det rent *undervisningstekniske Omraade* finder vi allerede hos Holberg *moderne Skoletanker*. Han kræver Arbejde, som er til Nytte, Arbejde, hvor Lærlingen arbejder selv, drevet af Evne og Lyst, og vejledet af Lærerens fyldigere Viden og Livserfaring. »Det levende Ord« er næppe i høj Kurs hos ham. Man skal ikke holde tomme Foredrag eller tidsspildende Forelæsninger for Ungdommen, men stille den selv Opgaver, give den Bøger og Hjælpemidler i Hænde, medens Læreren væsentlig er til Raadighed i Spørgetimer, hvor han maa kunne løse forefaldende Tvivlsmaal. Derved skærpes Evnerne hos de unge og nødvendiggøres virkelig Lærdom og Indsigt hos Læreren, der maa bevæge sig som en Fisk i Vandet paa alle de Omraader, hvor han skal optræde som Vejleder. —

Og Holberg anbefaler i høj Grad *Bøgers Brug og Selvstudium*. Han vilde formentlig glæde sig højlig over Nutidens Biblioteksvæsen, men sikkert samtidig anbefale en slemme Udfejnning i Bøgernes Mængde. De husker Biblioteks-Renserne i Niels Klim! Og han spørger: *Hvordan skal man faa kyndig, sanddru og upartisk Bedømmelse af Bøger og deres Værdi?* Han mener, at der i hvert Rige burde oprettes et Samfund af skønsomme og vederhæftige Mænd, der uafhængigt af Boghandlere og Forfattere bedømte ethvert udkommet Skrift. Det vilde blive velbegrundede og upartiske Domme, som kunde opmuntre gode og afskrække daarlige Skribenter, medens nu ingen bryder sig om Avisernes og Klikernes Bedømmelse. Mon *vi* ikke ogsaa kunde trænge til en saadan Institution i vore Dage, hvis det, som Holberg siger, *med tilbørlig Agtsomhed kunde sættes i Værk?*

Tale ved Afslutningen 30. Juni 1934

(Uddrag)

Af REKTOR

Kultur og Civilisation.

Hvor vilde jeg gerne, kære Venner, i denne sidste Stund I er nødte til at lytte til mine Ord, tale saaledes til jer, at det kunde fæste sig i jer Hu og blive et ikke ligegyldigt Led i den Kæde af gode Minder, I utvivlsomt bærer med fra jer gamle Skole. Jeg kunde tale om den gode Viljes trofaste Arbejde og daglige Slid, om Skolelivets Møje, men ogsaa om Pligtopfyldelsens og den gode Samvittigheds opvejende Glæder. Men det vilde vist kun i ringe Grad staa i Samklang med den Frihedsjubel, der, hvad vi alle forstaar, i Dag fylder jert unge Sind. Jeg kunde iføre mig den politiske Kandestøbers Ham og give jer et Slutningskursus i Samfundsspørgsmaal. Nutidens Ungdom regner kun med Virkeligheder, bryder sig kun om det haandgribelige, forkyndes med Mund og Pen trindt om Land. Hvad skal vi gøre ved den økonomiske Krise, ved det sociale Spørgsmaal, ved Arbejdsløsheden? Skal vi have Folkestyre eller Diktatorvælde? Har Enkeltvæsenet nogen Ret og Værdi, eller er Samfundet eet og alt? Alt sammen store og tungtvejende Spørgsmaal, der har mødt jer og vil møde jer paa jer Vej; men jeg *kan* ikke tale som den, der har Myndighed, om disse Forhold, og som Mester Herman og hans Collegium politicum *vil* jeg ikke tale. Lad mig da benytte Afskedsstunden til en lille Moralprædiken. Den gør formentlig hverken jer eller Verden bedre; men, siger Fader Holberg, Verden vilde utvivlsomt blive endnu værre, hvis der ingen Prædikener blev holdt.

Jeg gaar med Verdens største Tænkere ud fra, at Mennesket ikke blot er et Legemsvæsen, men ogsaa et Sjælevæsen, ikke enten-eller, men baade-og. Da Mennesket er levende, skal det have *Næring*, baade Legemet og Sjælen. Den rette Næring frembringer Vækst og Grøde, og Sjælens Vækst kalder man med et gammeldags Ord *Dannelse*, et Ord, der er ubestemt nok, men i hvert Fald baade betegner selve Næringsprocessen i Sjælelivet og det opnaaede Resultat.

Hvad er saa denne Dannelse?

Oehlenschläger siger et Sted over for sine Heibergske Modstandere: I med jer Dannelsel! Dannelsel er ikke som en Form, man trykker ned over en Marvbudding; nej Dannelsel er *Vækst om en indre Kerne*.

I ser let, at Oehlenschläger her peger paa den stadige Modsætning mellem indre Dannelsel og Overflade-Dannelsel. Denne Modsætning er Grundtonen hos alle vore store Forfattere lige fra Holberg til Pontoppidan. Et af Holbergs Yndlingsudtryk er: du maa ikke nøjes med *Skallen*, det er *Kernen*, som giver Næring; det kommer ikke an paa, hvad du *synes* at være, men paa hvad du virkelig *er*. H. C. Andersen stiller i næsten alle sine Eventyr det ægte og det uægte over for hinanden og tugter Menneskets Sans for det sidste: Nattergalen over for Kunstfuglen, Kejserens nye Klæder, Svinedrengen osv., osv. Pontoppidan maler med bitter Sandhedskærlighed »De dødes Rige«, men længes inderst inde mod »De levendes Land«. — Eller tænk paa Fyrrernes Litteratur i forrige Aarhundrede: Adam Homo med den blide Aand, Baron, Geheimeraad, Ridder af det hvide Baand er en i Sandhed velformet Marvbudding, hvor alt det ydre er i den skønneste Orden; men hans Hjerte er som et huller Sold, som alt det ægte glider igennem, mens Glimmerstenene bliver tilbage. Og Heibergs Sjælen efter Døden — et velanset Hverdagsmenneskes Sjæl — har kun Marvbuddingens ydre Dannelsel, men det er helt igennem Skal uden Kerne: Skt. Peter kan ikke bruge ham i de i Sandhed frommes Himmerig; Aristofanes vil ikke have ham i den ægte Dannelses Elysium; derimod er han selvskreven Borger i det aandløse Jordelivs Fortættelse, i Trivialitetens Helvede.

Denne Dannelsens indre og ydre Side kunde vi ogsaa betegne ved Ordene *Kultur* og *Civilisation*, en Modsætning, hvorpaa, som en og anden af jer maaske véd, den tyske Nutidstænkter Osw. Spengler har opbygget en hel Historiens Filosofi, som ikke kommer os ved i denne Sammenhæng.

Kultur er Væksten om den indre Kerne.

Civilisation er Formen, som giver Marvbuddingen Skikkelse, og den formede Marvbudding selv.

Al Opdragelse i Skole og Hjem omfatter disse to Begreber, og ingen af dem kan undværes.

Lad os først se paa Civilisationen.

Den betyder Evne til at omgaas Medmennesker og til at føje sig ind som Led i Samfundet; begge Dele er nødvendige og maa læres. Det er Formen, der holder den udflydende Masse i Aev og bringer Buddingen til at tage sig godt ud. Ret Form og køn Servering fryder Øjet og skærper Appetitten. Civilisationen skaber Høflighed, Hensyntagen, Tillempningsevne, og den kræver et vist Maal af Kundskaber og Færdigheder, som maa læres og opøves. Alt dette er nødvendigt, men det er dog kun noget tillært, noget ydre. Buddingens Næringsværdi beror jo ikke paa dens Form, men paa de Stoffer, hvoraf den er tilberedt. Trods den skønneste Form kan den rumme alskens skadelig Føde, ja den rene Gift og Galde. Her kommer det store Spørgsmaal til os alle: Hvad sjælelig Næringsværdi er der i Europas moderne Civilisation?

Kultur derimod betyder Dyrkning, ikke Dressur. Kulturen tilbereder Marken med Flid og Omhu, vælger det naturlige Sædekorn og lægger det i Jorden, vogter efter Evne over dets Vækst, og naar Høstens Tid er inde, er Sædekornet vokset til livgivende Brødkorn for Mennesket.

Jeg haaber, I baade har kunnet forstaa og fastholde Billedet. Husk, at Civilisation selv i god Forstand kun er noget ydre, kun Former, der kan rumme baade Uhumskhed og Fordærvelse. Lyt til de stille Stunders sagte Stemmer, det vi kalder Samvittighedens Røst! Husk paa den vidunderlige Skabelseshistorie i det gamle Testamente, at Mennesket er skabt i Guds Billede. Det er Gud, som har pustet Livets Aande ind i dig og mig og lagt Evighedens Sædekorn i vort Indre! Glem ikke, hvor ofte vi i denne Sal med hverandre har sunget

Lad den Kerne, underfuld,
vokse i vort Indre,
naar der skinner Sol paa Muld,
og naar Stjerner tindre!
Lad det Frø opvokse smukt
med din Børnevrimmel,
til at bære evig Frugt
i din høje Himmel!

Gid I maa blive denne Kulturs trofaste Tjenere og aldrig den mangetydige Civilisations Trælle! Gid I al-

drig maa miste Maalestokken for, hvad der er Skal i Livet, og hvad der er Kerne — hvad der er ægte, og hvad der er uægte! Hvad nytter det dig, om du vinder den hele Verden, men tager Skade paa din Sjæl?

Danmark, vort Fædreland, hvor I har Rod, og hvor jer Verden begynder, kræver *Kultur* af jer, at I dyrker dets Jord, værner dets Grænser og higer mod sund Grøde og Vækst baade paa Legeme og Sjæl. Og I er Børn eller Adoptivbørn af Grænselandet. Grænsens Sang nynner i jert Blod, bevidst eller ubevidst, synger om trofast Kærlighed og redelig Offervilje. Det er Civilisation, maaske smuk Civilisation, at nære Verdensborger-Tanker. Men det er Kultur at værne om Hjemlandskernen. Hvad du evner kast af i det nærmeste Krav, siger Bjørnson. Inde fra og udad, ned fra opad — det er Vejen til at stige højt og favne bredt.

Med disse Ord bringer jeg jer Skolens Farvel. Tak for de mange gode Stunder, vi har haft med hinanden i Alvor og Gammen. Vore gode Ønsker følger jer, og hører vi godt om jer paa jere Fremtidsveje, vil vi glæde os af et oprigtigt Hjerte sammen med jere egne Kære. Gud signe jer nu og alle Dage!

*Efterretninger om Haderslev Katedralskole
i Skoleaaret 1934—35.*

I. Skolens Indretning.

Haderslev Katedralskole er i Overensstemmelse med Loven af 24. April 1903 en fuldstændig højere Almen-skole for Drengene og Piger, der undervises sammen undtagen i enkelte Særfag. Skolen bestaar af *Mellemskolen*, *Realklassen* og *Gymnasiet*.

Mellemskolen er en Børneskole, der i Tilslutning til Folkeskolens Undervisning for Børn i 11—12 Aars Alderen meddeler sine Elever en for det givne Alderstrin egnet højere Almenundervisning gennem fire etaarige Klasser.

Realklassen fortsætter *Mellemskolens* Undervisning efter den afsluttende Aarsprøve, og dens Elever underkaster sig efter et Aars Forløb »Realeksamen«, som giver Adgang til Ansættelse i Trafiketatene og til at læse videre ved forskellige højere Lærestalter (ofte dog med Tillægsprøver), ligesom den i Almindelighed kræves i Banker og Handelsvirksomhed.

Gymnasiet er treaarigt og bygger paa *Mellemskolens* Grundlag. Det bestaar af en klassisk-sproglig. — der dog kun oprettes, naar der melder sig mindst 8 Elever —, en matematisk-naturvidenskabelig og en nysproglig Linie.

Studenter af klassisk-sproglig Retning har Adgang til samtlige Fagstudier ved Universitetet, for Medicinere dog med Tillægsprøve i Fysik og Kemi; det samme gælder for nysproglige Studenter, der tillige for at blive Teologer maa underkaste sig en Tillægsprøve i Græsk. Studenterne af den matematiske Retning har Adgang foruden til polyteknisk Lærestalt, til Universitetets matematisk-naturvidenskabelige og juridiske Fakultet, til de andre Fakulteter med Tillægsprøve i Latin (for Teologer ogsaa Græsk). For de øvrige højere Lærestalter gælder særlige Regler.

Optagelse i Skolen

finder i Almindelighed kun Sted ved Skoleaarets Begyndelse og efter foregaaende *Optagelsesprøve*.

Skoleafgift

erlægges i Henhold til den Undervisningsministeren ved en Tekstanmærkning til Finanslovens § 24 for Finansaaret 1933—34 angaaende en Ændring i Skoleafgiftsloven af 30. Juni 1918 tillagte Bemyndigelse efter følgende Skoleafgiftssatser for Undervisningen i Statens højere Almenskoler som gældende for Finansaaret 1934—35 og atter for 1935—36:

Afgiftspligtig Indtægt: (= Indtægt, hvoraf der svares Skat til Staten) Kr.	Skoleafgift:	
	I Gymnasiet og Real- klassen for hver Elev Kr. Ø.	I Mellemstoleklas- serne for hver Elev Kr. Ø.
3,050— 4,000 inkl.	3,75 maanedlig	2,50 maanedlig
4,050— 5,000 „	5,00 „	3,75 „
5,050— 6,000 „	6,25 „	5,00 „
6,050— 7,000 „	7,50 „	6,25 „
7,050— 8,000 „	8,75 „	7,50 „
8,050— 9,000 „	10,00 „	8,75 „
9,050—10,000 „	11,25 „	10,00 „
10,050—11,000 „	12,50 „	11,25 „
11,050—12,000 „	13,75 „	12,50 „
12,050—13,000 „	15,00 „	13,75 „
13,050—14,000 „	16,25 „	15,00 „
14,050—15,000 „	17,50 „	16,25 „
15,050—16,000 „	18,75 „	17,50 „
16,050 og derover	20,00 „	17,50 „

Har en Forsørger flere end 1 Barn, som er under 15 Aar, eller som er over denne Alder og nyder Undervisning i en af de offentlige højere Almenskoler, nedsættes Skatteindtægten med 1000 Kr. for hvert Barn ud over det første; dog kan ingen Skatteindtægt over 4000 Kr. bringes ned under 3050 Kr.

Understøttelser.

Skolens Stipendier for *Studenter her fra Skolen* — det gamle Stipendium, det Iversenske, det Lutherske og det Holzkammiske, alle fra før 1864 — er i Behold og valutaomregnet. De bestyres og bortgives af Konservatoratet. (Stiftamtmand, Stiftsprovst, Borgmester).

Ministeriet har i indeværende Skolenaar tillagt Skolen en Sum af 980 Kr. til Understøttelser, Flids- og Opmuntringspræmier.

Desuden ejer Skolen et *Hjælpebibliotek*, hvorfra trængende og værdige Elever kan faa enkelte Skolebøger til Laans.

Skolens Bestyrelse.

Haderslev Katedralskole er helt igennem en Statsskole, som drives for Statsmidler og bestyres af Rektor og Lærerkollegiet under Undervisningsministeriets Kontrol. Forældre kredsen er repræsenteret i *Skolenævnet*.

Skolens Rektor træffes i Almindelighed paa *Skolens Kontor Tirsdag, Onsdag, Torsdag, Fredag Kl. 11—12*. I samme Tid kan Statstelefonen, Nr. 721, benyttes.

Skoleforsømmelser.

Bortset fra Ferier — og enkelte ekstraordinære Fridage — har *Skolens Elever ubetinget Mødepligt*. Lovlig Forsømmelsesgrund er kun Sygdom. Har en Elev paa Grund af Sygdom forsømt Skolen, maa vedkommende medbringe en skriftlig Meddelelse om Fraværelsen og dens Aarsag. Hvis Hjemmet af ganske særlige Grunde — f. Eks. større Familiefester i den allernærmeste Slægt — ønsker Fritagelse for Skolegang for en Elev, maa *Skolens Tilladelse indhentes i Forvejen*. **Vi henstiller indtrængende til Hjemmene kun med særlig magtpaaliggende Grunde at anmode om saadan Fritagelse, som skader det regelmæssige Skolearbejde og virker som et uheldigt Eksempel.** Tilladelse til forlænget Ferie eller til Deltagelse i Fødselsdagsfester, Bryllupper og anden Selskabelighed vil i Almindelighed *ikke* blive givet.

Fritagelse for Gymnastik.

Naar en Elev ønskes fritaget helt eller delvis for Gymnastik i mere end een Uge, kræves der Lægeattest. Denne skal udfærdiges paa de af Undervisningsministeriet godkendte Blanketter, som udleveres paa Skolen.

Konfirmationsforberedelsen.

Det vil være bedst, at Eleverne gaar til Præsten i 3. (eller 4.) Mellemlasse, hvor der paa Timeplanen er taget Hensyn til den derved nødvendiggjorte Forsømmelse.

Uddrag af Kgl. Anordning af 23. Juni 1919.

§ 8.

Til at bestaa en af den højere Almenskoles afsluttende Eksaminer kræves, at den paagældende Eksaminand skal have opnaaet et Middeltal saavel af Aarskarakterer som af Eksamenskarakterer af mindst 3,75 for Mellemskoleeksamens, 4,00 for Realeksamens og Pigeskoleeksamens og 4,25 for Studentereksamens Vedkommende.

Til at bestaa en Tillægsprøve kræves, at Eksaminanden i det paagældende Fag faar mindst Karakteren g.

§ 9.

Skolen afgør, om den vil opflytte Elever med bestaaet Mellemskoleeksamen i Realklassen og i I Gymnasieklasse; dog kræves der for, at en Elev skal kunne flyttes op i Realklassen, at han (hun) har bestaaet Mellemskoleeksamen med mindst 4.5 som Eksamensresultat, og for at en Elev skal kunne flyttes op i I Gymnasieklasse, at han (hun) ved Mellemskoleeksamen (eventuelt 10. Klases Aarsprøve i Pigeskoler med Pigeskoleeksamen) har opnaaet mindst 5,67 som Eksamensresultat og mindst 5,67 som Gennemsnit af samtlige Aars- og Eksamens-karakterer i Fagene Dansk Stil og — alt efter som han (hun) skal gaa ad den klassisk-sproglige, den nysproglige eller den matematisk-naturvidenskabelige Linie — henholdsvis Latin og Fortsættelsessproget, Engelsk eller Tysk (den klassisk-sproglige Linie), Engelsk og Tysk (den nysproglige Linie), Matematik og Naturlære (den matematisk-naturvidenskabelige Linie).

II. Afgangsprøver 1934.

Studentereksamen bestodes af 31 Elever af III. Gymnasieklasse. 1 Elev forlod Eksamen, og 1 bestod ikke.

a. kl.-sproglig.

Darling, Grace, Datter af Lærer D., Haderslev, med mg÷
(6,40 Points).

- Haffner, Wilhelm von*, Søn af Amtsforvalter H., Haderslev, med mg÷ (6,23 Points).
Jeppesen, Axel Emanuel Brunaa, Søn af Sognepræst J., Stejping, med mg÷ (6,60 Points).
Kjestrup, Sven Aage, Søn af Købmand K., Sommersted, med g+ (5,95 Points).
Refshauge, Claus Nissen, Søn af Landmand R., Tyrstrup, med mg (7,06 Points).

b. nysproglig.

- Bancke, Eline Maria*, Datter af Degn B., Tyrstrup, med mg÷ (6,09 Points).
Clausen, Magda Smidt, Datter af Repræsentant C., Haderslev, med mg+ (7,46 Points).
Diemer, Elisabeth Lydia, Datter af Lektor D., Haderslev, med mg+ (7,34 Points).
Dirks, Carl, Søn af Lærer D., Haderslev, med mg÷ (6,13 Points).
Gaub, Paul Andersen, Søn af Murermester G., Hygum, med mg÷ (6,43 Points).
Gastrup, Helga, Datter af Skibsmægler G., Haderslev, med g+ (5,96 Points).
Hansen, Saima Mette Alexandre, Datter af Købmand H., Haderslev, med mg (6,97 Points).
Jensen, Anni Kjestine, Datter af Smedemester J., Sdr. Vilstrup, med g+ (5,68 Points).
Riis, Marius Hansen, Søn af Landmand R., Hammelev, med g+ (5,85 Points).
Rudbeck, Edel Cathrine, Datter af Landmand R., Flovt, med mg (7,04 Points).
Sandholdt, Maria Margaretha, Datter af Bygmester S., Styding, med g (5,22 Points).
Schmidt, Gunder Kjestine, Datter af Musiker S., Haderslev, med mg+ (7,20 Points).
Schourup, Kay, Søn af Hotelejer S., Aarøsund, med mg+ (7,36 Points).
Skadhauge, Aage Risager, Søn af Lærer S., Assens, med mg÷ (6,00 Points).
Sorensen, Carl Christian, Søn af Mejeriejer S., Haderslev, med mg (6,92 Points).
Uldall, Hans-Henrich Axel, Søn af Cigarhandler U., Haderslev, med g (5,25 Points).

c. mat.-naturv.

- Andresen, Hans Julius*, Søn af Fotograf A., Haderslev, med g+ (5,85 Points).
- Appel, Gottfried*, Søn af Gaardejerske Fru A., Agerskov, med mg (7,08 Points).
- Bernsen, Hans Peter*, Søn af Mejeribeslyrer B., Gram, med mg+ (7,18 Points).
- Birkedal, Anna Marie Dagmar*, Datter af Karetmager B., Skodberg, med mg÷ (6,66 Points).
- Hansen, Hans Jørgen*, Søn af Førstelærer H., Hjerndrup, med mg (7,05 Points).
- Ingwersen, Peter*, Søn af Landmand I., Skovbol v. Flensborg, med mg+ (7,35 Points).
- Levinsen, Knud Søren*, Søn af Dommer L., Aabenraa, med mg÷ (6,52 Points).
- Petersen, Gotfred Jørgen*, Søn af Førstelærer P., Jægerup, med mg÷ (6,64 Points).
- Schack-Andersen, Hans Egon*, Søn af Bankdirektør Sch.-A., Haderslev, med mg (6,77 Points).
- Thau, Olaf Jarl Beiter*, Søn af Skoleinspektør Th., Aabenraa, med mg÷ (6,32 Points).

Realeksamen bestodes af Realklassens 17 Elever med følgende Resultat:

- Ansbjerg, Ella*, Datter af Telegrafnæstformand A. Fredericia, med mg (6,91 Points).
- Boisen, Harald*, Søn af Repræsentant B., Haderslev, med mg÷ (6,31 Points).
- Bossen, Margrethe*, Datter af Købmand B., Haderslev, med mg÷ (6,37 Points).
- Dall, Magnus Bertelsen*, Søn af Landmand D., Erlev, med mg (6,94 Points).
- Hansen, Hansine Cathrine*, Datter af Landmand H., Vojenslund, med mg (7,06 Points).
- Jensen, Otto Peter Andreas*, Søn af afd. Restauratør J., Vojens, med g+ (5,47 Points).
- Knudsen, Søren Christian Hundevad*, Søn af afd. Landmand K., Vonsbæk, med g+ (5,80 Points).
- Lei, Lorenz Petersen*, Søn af Landmand L., Neder Aastrup, med mg÷ (6,58 Points).
- Lej, Jørgen Christensen*, Søn af Bestyrer L., Hoptrup, med mg (6,78 Points).

Ludvigsen, Marry Elisabeth, Datter af Købmand L., Haderslev, med mg÷ (6,48 Points).

Niemann, Max Albert, Søn af pens. Vejmand N., Marstrup, med mg+ (7,25 Points).

Pors, Sara Høyer, Datter af Restauratør P., Christiansfeld, med mg (6,93 Points).

Schacht, Marga, Datter af Lærer S., Haderslev, med g+ (5,79 Points).

Schacht, Christine Margrethe, Datter af Lærer S., Haderslev, med mg (6,78 Points).

Sørensen, Inger Katrine Magdalene, Datter af Gaardbestyrer S., Maugstrup, med mg (6,98 Points).

Vindel, Johanne Marie, Datter af Sognepræst V., Starup, med mg+ (7,33 Points).

Vollstedt, Hedwig, Datter af Slagtermester V., Haderslev, med mg (7,10 Points).

Mellemskoleeksamen bestodes af 4. M.s 38 Elever, der fortsatte i Realklasse eller Gymnasium med Undtagelse af Helga Speth og Johanne Jensen.

Hans Martin og *Martin Lauritzen* bestod Optagelsesprøve i Latin til Gymnasiet med henholdsvis ug÷ og mg.

Gottfried Appel og *Hans Bernsen* bestod Tillægsprøve i Latin for Farmaceuter med henholdsvis g og mg.

Ester Beim bestod Tillægsprøve i Fransk med Karakteren ug÷.

III. Eleverne.

Ved Skoleaarets Begyndelse var der — pr. 1. September 1934 — i hele Skolen 347 Elever, deraf 215 Drengene og 132 Piger. I Gymnasiet var der 87 Elever, i Realklassen 16.

I Skoleaarets Løb er Elever udmeldte af forskellige Grunde; nye Elever, især tilflyttede, er indmeldte.

I Maj Maaned 1935 er der i Skolen 343 Elever. I den følgende Fortegnelse opføres samtlige nuværende Elever med Fødselsdag og Fødselsaar samt Faderens (Moderens) Stilling. Hvor intet Hjemsted er anført, er dette Haderslev.

III. Gymnasieklasse.

kl.

1. Andersen, Knud, f. 9. 1. 17 (Advokat).
2. Andersen, Kæthe, f. 17. 12. 17 (Missionær, Indien).
3. Christensen, Helga, f. 20. 3. 16 (Smedemester).
4. Christensen, Marianne, f. 14. 1. 17 (Seminarieforstander).
5. Hellesoe, Gottfried, f. 9. 2. 15 (Malermester, Mølby).
6. Iversen, Jens, f. 22. 11. 16 (Gymnastiklærer).
7. Pedersen, Knud, f. 21. 2. 17 (Sognepræst).
8. Seltorp, Mogens Bille, f. 21. 4. 17 (Kriminalassistent).

nsp.

9. Bløcher, Johannes, f. 7. 3. 17 (Arkitekt).
10. Elmgreen, Kirsten, f. 15. 7. 15 (Oberstløjtnant).
11. Gram, Helga, f. 30. 8. 16 (Landmand, Gabøl).
12. Hansen, Ilse, f. 30. 8. 16 (Tandtekniker).
13. Hansen, Jørgen D., f. 6. 6. 17 (Førstelærer, Kelstrup).
14. Jørgensen, Anne Christine, f. 27. 4. 17 (Staldforp., Christiansfeldt).
15. Langfeldt, Heinz, f. 7. 4. 17 (Ingeniør).
16. Larsen, Anders V., f. 11. 7. 15 (Repræsentant).
17. Lindhard, Birgitte, f. 9. 12. 16 (Amtslandinspektør).
18. Møller, Hans Philip, f. 5. 1. 17 (Opsynsmand, Vojens).
19. Nicolaisen, Waldemar, f. 24. 7. 16 (afd. Gartner).

m. n.

20. Andersen, Erik Toft, f. 27. 2. 17 (Seminarlærer).
21. Andreasen, Sigurd, f. 4. 4. 17 (Overportør, Sommersted).
22. Clausen, Nis, f. 29. 9. 15 (Landmand, Brorsbøl).
23. Toft, Johannes, f. 2. 11. 16 (Overbetjent).

II. Gymnasieklasse.

kl.

1. Adolphsen, Laurids, f. 29. 11. 17 (Købmand).
2. Boeskov, Anna Margrethe, f. 9. 10. 17 (Sognepr., Tyrstrup).
3. Jochimsen, August, f. 28. 11. 16 (Gæstgiver, Vedsted).
4. Langkilde, Arne, f. 9. 6. 18 (Overdyrlæge).
5. Nielsen, Svend Holm, f. 15. 1. 19 (Missionær, Jerusalem).
6. Niemann, Aage, f. 14. 4. 18 (Karetmager, Brorsbøl).
7. Schultz, Johannes, f. 18. 11. 16 (afd. Hotelejer).

n.sp.

8. Ammundsen, Vibeke, f. 11. 1. 18 (Biskop).
9. Augustinus, Anna Margrethe, f. 18. 6. 17 (Sognepræst, Hoptrup).
10. Bang, Viggo, f. 10. 11. 17 (Overretssagfører).
11. Boesen, Else, f. 13. 9. 18 (Bestyrer, Stendetgaard).
12. Hansen, Gustav, f. 12. 8. 17 (afd. Kontorassistent).
13. Jepsen, Rikard, f. 25. 7. 17 (Arbejder, Vojens).
14. Jespersen, Else Marie, f. 25. 10. 17 (Apoteker, Vojens).
15. Ladegaard, Ebbe Bølling, f. 15. 4. 18 (Ingeniør).
16. Lander, Sonja, f. 7. 3. 17 (Blikkenslagermester).
17. Larsen, Povl V., f. 29. 7. 18 (Broder til Nr. 16 i III).
18. Lorenzen, Johanne, f. 5. 1. 18 (Smedemester, Vojens).
19. Melander, Svend Erik, f. 2. 6. 18 (Kommunaldirektør).
20. Mortensen, Herbert, f. 31. 8. 16 (Folketingsmand).
21. Møller, Iver, f. 11. 12. 18 (Sognepræst, Vonsbæk).
22. Rasmussen, Gertrud, f. 12. 6. 18 (Amtsfuldmægtig).
23. Rendal, Jørgen, f. 21. 11. 17 (Dommer, Maribo).
24. Schack, Karen Margrethe, f. 9. 4. 18 (Kasserer).
25. Simonsen, Anna Kirstine, f. 28. 11. 16 (afd. Viceskoleinspektør).
26. Thomsen, Helga, f. 3. 9. 17 (Direktør).

mn.

27. Beier, Jes N., f. 5. 5. 17 (Mejeribestyrelser, Lunding).
28. Egeskjold, Halvdan, f. 28. 8. 18 (Seminarie lærer).
29. Haffner, Hans v., f. 12. 11. 17 (Amtsforvalter).
30. Hattesen, Kresten, f. 15. 7. 17 (Repræsentant).
31. Jessen, Johannes Uldall, f. 13. 3. 18 (Mejeribest., Høgelund).
32. Jørgensen, Ellen, f. 15. 6. 18 (Enkefrue).
33. Orbesen, Jeppe, f. 15. 7. 17 (afd. Gæstgiver).
34. Wind, Alice, f. 1. 7. 18 (Bogtrykker).

I. Gymnasieklasse.

kl.

1. Hornum, Johannes, f. 5. 8. 18 (Købmand).
2. Jepsen, Ellen Margrethe, f. 4. 12. 17 (Mejeribestyrelser).
3. Lauritzen, Martin Michael, f. 17. 11. 17 (Sognepræst, Bov).
4. Martin, Hans, f. 30. 7. 17 (Stedf. Bogtrykker, Christiansfeld).
5. Mortensen, Dora Bøgh, f. 30. 12. 18 (Graver, Fjelstrup).
6. Nissen, Kaj, f. 27. 10. 19 (Landmand, Bøgeskov).

7. Pedersen, Asger, f. 13. 10. 18 (Broder til Nr. 7 i III).
8. Quistgaard, Karen, f. 13. 10. 18 (Sognepræst, Fjelstrup).
9. Schmidt, Marie A., f. 22. 2. 19 (Kaadner, Kabdrup).
10. Schuldt, Walter, f. 28. 5. 18 (afd. Kontorassistent).
11. Wæver, Poul, f. 25. 11. 17 (Automobilhandler).

nsp.

12. Andreassen, Aase Suppli, f. 26. 8. 18 (Postmester, Greve).
13. Bork, Ciliane Marie, f. 8. 2. 20 (Chauffør).
14. Have, Mads Peter, f. 4. 1. 19 (Landmand, Fjelstrup).
15. Holgersen, Herluf, f. 6. 12. 18 (Smedemester).
16. Jepsen, Annelise, f. 20. 9. 18 (Førstelærer, Bøgeskov).
17. Johansen, Carl Chr., f. 12. 10. 18 (Kontorassistent).
18. Lynge, Ella, f. 5. 10. 19 (Bøssemager).
19. Nielsen, Poul, f. 27. 3. 18 (Redaktør).
20. Skytt, Betty Rigmor, f. 13. 6. 19 (Entrepren., Sommersted).

mn.

21. Andersen, Gunnar Skibelund, f. 25. 4. 18 (Lærer, Skudstrup).
22. Andersen, Karl Henry, f. 11. 3. 19 (Broder til Nr. 2 i III).
23. Christensen, Hans Chr., f. 27. 3. 18 (Landm., O. Aastrup).
24. Hansen, Rolf Norman Braae, f. 6. 12. 18 (Seminarilærer).
25. Langfeldt, Harald, f. 24. 7. 18 (Broder til Nr. 15 i III).
26. Larsen, Emmy, f. 22. 11. 18 (Lærer).
27. Nielsen, Torben, f. 16. 6. 19 (Fabrikant, Hammelev).
28. Olsen, Ella, f. 27. 9. 19 (Blikkenslagermester).
29. Vischer, Hanns-Martin, f. 5.11.19 (Maskinbygger, Vojens).

Realklassen.

1. Balthazar-Christensen, Esther, f. 3. 11. 18 (Dommer).
2. Barfod, Hans Egede Schack, f. 27. 10. 17 (Sognepræst, Moltrup).
3. Christensen, Jørgen, f. 25. 8. 18 (afd. Arkitekt).
4. From, Elna, f. 5. 4. 18 (Landmand, Sdr. Vilstrup).
5. Gellert, Klara S., f. 31. 5. 18 (Landmand, Favstrup).
6. Gøttig, Margaretha, f. 22. 4. 18 (Referent, Marstrup).
7. Hattesen, Heinka Gerda, f. 19. 9. 18 (Søster til Nr. 30 i II).
8. Jensen, Boy Højer, f. 10. 9. 18 (Landmand, Stenderup).
9. Larsen, Erik, f. 7. 9. 18 (Overkelner).
10. Petersen, John Erik, f. 28. 1. 19 (pens. Rangerformand).
11. Seyfarth, Holger, f. 21. 12. 18 (Karetmager, Vojens).

12. Svensson, Knud Sejer, f. 22. 5. 19 (Redakt., Folketingsm.).
13. Thygesen-Nim, Ida, f. 25. 4. 19 (Oberstløjtnant).
14. Wind, Paul H., f. 2. 6. 18 (Savskærer, Styding).

IV. Mellemskoleklasse a.

1. Andersen, Hans Chr., f. 23. 5. 20 (Landmand, Styding).
2. Callø, Eva Elisabeth, f. 30. 10. 19 (Kreditforeningsdirektør).
3. Elmgreen, Vibeke, f. 11. 9. 19 (Søster til Nr. 10 i III).
4. Gunstrup, Anna Dorothea, f. 3. 11. 19 (Fotograf).
5. Hansen, Mogens Kruse, f. 26. 7. 19 (Overofficiant).
6. Hansgaard, Hartvig Henning, f. 25. 2. 20 (Oberstløjtnant).
7. Hoffmann, Ellen Johanne, f. 9.3.20 (Entrepren., Kådstrup).
8. Jensen, Erling, f. 14. 5. 19 (Antikvitetshandler).
9. Jensen, Inger Søndergaard, f. 4. 4. 19 (Papirhandler).
10. Jensen, Viggo Kjærgaard, f. 8. 10. 19 (Bananæstform., Vojens).
11. Kirchner, Inge Grethe, f. 15. 10. 19 (Prokurist).
12. Kjær, Anders Cl., f. 10. 8. 19 (Lærer).
13. Larsen, Karen L. Falddt, f. 11. 1. 20 (Telegrafkontrollør).
14. Lieberg, Adolf, f. 28. 12. 19 (Kaptajn).
15. Nissen, Hermann H., f. 26. 9. 18 (Snedkermester).
16. Orbesen, Annelise, f. 23. 4. 19 (Købmand).
17. Petersen, Helga M., f. 19. 3. 20 (Førstelærer, Grarup).
18. Petersen, Johannes Christian, f. 29. 2. 20 (Førstelærer, Jægerup).
19. Rattenborg, Christen, f. 26. 9. 18 (afd. Snedkermester).
20. Skøtt, Ellen M., f. 21. 11. 19 (Direktør).
21. Sønderberg, Hans, f. 14. 11. 19 (Maleremester).
22. Vindel, Knud, f. 21. 5. 20 (Sognepræst, Starup).

IV. Mellemskoleklasse b.

1. Andersen, Edith, f. 7.6.20 (Søster til Nr. 2 i III og Nr. 22 i I).
2. Bjerregaard-Sørensen, Sigfred, f. 16. 7. 20 (Førstelærer, Nr. Vilstrup).
3. Boysen, Carla, f. 28. 7. 19 (Amtsfuldægtig).
4. Enemark, Arne F., f. 15. 4. 20 (Landmand, Høgelund).
5. Finnemann, Ingeborg, f. 29. 3. 19 (Landmand, Knud).
6. Green, A. Marie, f. 7. 11. 19 (Kriminalbetjent).
7. Hansen, Gunnar, f. 24. 10. 19 (Forretningsfører).
8. Hansen, Kai N., f. 29. 2. 20 (Forretningsfører).
9. Hinrichsen, Valdemar, f. 5. 3. 20 (Repræsentant).
10. Høgild, Kaj Palle, f. 18. 4. 20 (Officiant).

11. Jensen, Ebba Munch, f. 18. 1. 20 (Overofficiant).
12. Jensen, Ingemarie Cl., f. 8. 11. 19 (Guldsmed).
13. Jørgensen, Marie M., f. 19. 4. 19 (afd. Købmand).
14. Kildeby, Knud, f. 18. 9. 19 (Højskoleforstander, Hoptrup).
15. Kjer, Jes, f. 22. 11. 18 (Mejeribestyrer, Sdr. Vilstrup).
16. Mathiesen, Karl Chr., f. 22. 10. 19 (Bagermstr., Maugstrup).
17. Olsson, Hjalmar E., f. 6. 11. 19 (Købmand, Bæk).
18. Petersen, A. Bothilde, f. 30. 1. 20 (Handelsmand, Vejbold).
19. Petersen, Ernst E., f. 13. 12. 20 (Toldbetjent).
20. Petersen, Rigmor, f. 19. 11. 18 (Landmand, Moltrup).
21. Raun, Johannes, f. 16. 5. 19 (Mejeribestyrer, Hejsager).
22. Rokahr, Hans Chr., f. 6. 7. 19 (Banearbejder, Vojens).
23. Schmidt, Aase Frøsig, f. 11. 6. 19 (Landmand, Ødis-Bramdrup).
24. Skov, Ingeborg, f. 11. 7. 20 (Skræddermester, Brorsbøl).
25. Wogensen, Alfred Chr., f. 18. 10. 17 (Bygmester, Starup).

III. Mellemskoleklasse a.

1. Andersen, Inger, f. 24. 7. 21 (Søster til Nr. 1 i III).
2. Augustinus, Knud, f. 28. 11. 20 (Broder til Nr. 9 i II).
3. Bitsch-Ryelund, Rachel, f. 13. 11. 20 (Førstelærer, Marstrup).
4. Bøg, Karl H. Jørgensen, f. 2. 2. 20 (afd. Kreaturhandler).
5. Christensen, Torkild Barfod, f. 14. 3. 20 (Møller, Hoptrup).
6. From, Holger Jensen, f. 3. 1. 20 (Chauffør).
7. Grundal, Helga M., f. 9. 8. 20 (Landmand, Vonsmose).
8. Hansen, Knud Bondesen, f. 24. 2. 21 (Landm., Hejsager).
9. Hansen, Knud Valdemar, f. 26. 8. 19 (Landmand, Seggelundgaard).
10. Hansen, Lykke Margurit, f. 31. 1. 20 (Bødker).
11. Horst, Johan Sørensen, f. 27. 11. 20 (Organist).
12. Jensen, Georg, f. 15. 8. 20 (Skibsmægler).
13. Jørgensen, Valdemar A., f. 28. 2. 20 (Chauffør).
14. Larsen, Ove Birger, f. 18. 11. 20 (Broder til Nr. 9 i R.).
15. Lyck, Ingeborg M., f. 9. 3. 20 (Bankkasserer).
16. Nehr Korn, Louise Christine, f. 12. 8. 20 (Cigarhandler).
17. Nielsen, Agnete, f. 17. 5. 21 (Sognepræst, Vedsted).
18. Nielsen, Hans Rudolf, f. 16. 9. 20 (Cyklehandler, Øsby).
19. Nommensen, Ervin A., f. 26. 8. 19 (Landmand, Stokkerhoved).
20. Norn, Birte, f. 20. 10. 20 (Overlæge).
21. Ohlsen, Svend Aage, f. 16. 10. 19 (Prokurist).

22. Olsen, Ole Viggo Bang, f. 29. 3. 21 (Forretningsfører).
23. Petersen, Carl Jacob, f. 3. 4. 21 (Overportør, Vojens).
24. Petersen, Hjalmar, f. 29. 6. 21 (Broder til Nr. 17 i 4a).
25. Petersen, Ib Glarborg, f. 3. 11. 19 (Overlærer).
26. Petersen, Svend Aage Frej, f. 26. 7. 20 (Malermester).
27. Pryhs, Christian H. J. F., f. 7. 7. 20 (Postbud, Vonsbæk).
28. Quistgaard, Erik, f. 3. 6. 21 (Broder til Nr. 8 i I).
29. Ravn, Peter, f. 12. 11. 21 (Landmand, Fjelstrup).
30. Wilfert, Bruno Ricard, f. 11. 8. 20 (Prokurist).

III. Mellemskoleklasse b.

1. Bossen, Hans Thede, f. 27. 6. 20 (afd. Tømrermester, Vojens).
2. Boysen, Ras, f. 16. 10. 20 (afd. Bankdirektør).
3. Bynger, Erna Kathrine, f. 27. 2. 21 (afd. Landmand, Marstrup).
4. Clausen, Elise, f. 28. 11. 21 (Proprietær, Olufskjær).
5. Damgaard, Kjeld Nicolaj, f. 29. 5. 21 (Mejeribest., Øsby).
6. Hansen, Hans P. G. F., f. 28. 8. 20 (Købmand).
7. Hansen, Johanne Margrethe, f. 21. 1. 20 (Førstelærer, Hjerndrup).
8. Henriksen, Peter Jensen, f. 20. 9. 20 (Bogholder, Vojens).
9. Jensen, Ellen Margrethe, f. 3. 8. 20 (Førstelærer, Vojens).
10. Jensen, Grete Lilian, f. 12. 10. 20 (Amtslandmaaler).
11. Jensen, Niels Holger Steen, f. 2. 8. 20 (Broder til Nr. 9 i 4a).
12. Jørgensen, Poul, f. 8. 10. 20 (Officiant).
13. Karotki, Esther E., f. 25. 9. 21 (Bankrevisor).
14. Ladegaard, Sigurd Bølling, f. 15. 7. 20 (Broder til Nr. 15 i II).
15. Larsen, Holger, f. 31. 5. 21 (Broder til Nr. 26 i I).
16. Nahrstedt, Gerda, f. 25. 2. 20 (Skræddermester).
17. Nissen, Kristen Thomsen, f. 19. 10. 19 (Arbejder, Vojens).
18. Obel, Thorkild Andreas, f. 3. 5. 20 (Apoteker).
19. Ohlsen, Laurids Jørgen, f. 16. 7. 20 (Købmand).
20. Olsson, Svend Aage, f. 16. 2. 21 (Broder til Nr. 17 i 4b).
21. Overbeck, Hans Nielsen, f. 26. 10. 20 (Slagtermester).
22. Petersen, Elisabeth Kjestine, f. 10. 12. 19 (Landmand, Jernhyt).
23. Schultz, Hans Joakim, f. 22. 2. 21 (Dr. med. Læge).
24. Schultz, Marit, f. 30. 12. 19 (Søster til Nr. 7 i II).
25. Sparre, Andreas Frederik, f. 16. 2. 21 (Købmand, Hajstrup).
26. Thomsen, Hakon, f. 11. 3. 21 (Bogholder, Agerskov).

27. Warucke, Christian Laurids, f. 16. 9. 20 (Tømrerm., O. Jersdal).
28. Wogensen, Marcus Oluf Skau, f. 12. 2. 21 (Landmand Sommersted).

II. Mellemskoleklasse a.

1. Adolphsen, Ellen Marie, f. 4. 7. 21 (Malermester).
2. Ahrenkiel, Lauritz Otto F., f. 15. 1. 21 (Landm., Fredsted).
3. Andersen, Ingrid, f. 30. 5. 21 (Malermester).
4. Boysen, Carl Conrad, f. 23. 12. 20 (Kaptajn).
5. Bramsen, Holger Frede L., f. 13. 5. 21 (Ejendomsmægler).
6. Egeskjold, Max Valdemar, f. 10. 12. 21 (Broder til 28 i II).
7. Gotthelf, Tove Gudrun, f. 9. 1. 21 (Lærer, Hajstrup).
8. Hansen, Viggo Marius, f. 25. 10. 21 (Landmand, Hoptrup).
9. Hybschmann, Svend, f. 4. 5. 21 (Landmand, Uldal).
10. Jensen, Harald Thomas, f. 19. 5. 22 (Skovløber, Marstrup).
11. Jensen, Mette Cathrine, f. 3. 9. 21 (Søster til Nr. 8 i R.).
12. Jepsen, Gudrun Kirstine, f. 8. 8. 21 (Søster til Nr. 2 i I).
13. Kindt, Hans Peter, f. 6. 3. 20 (Distriktschef).
14. Lej, Holger Christensen, f. 19. 4. 22 (Bestyrer, Hoptrup).
15. Madsen, Peter Theodor, f. 8. 1. 22 (afd. Landmand, Øsby).
16. Møller, Erik, f. 10. 9. 21 (Fabrikant).
17. Møller, Jørgen Poul E. P., f. 24. 5. 22 (Landmand, Uldal).
18. Møller, Svend Erik P., f. 3. 10. 22 (Repræsentant).
19. Nasser, Peter Christian, f. 27. 5. 22 (Postbud).
20. Nielsen, Jens Holm, f. 1. 1. 23 (Broder til Nr. 5 i II).
21. Nielsen, Peter Sørensen, f. 18. 8. 21 (Politibetjent).
22. Nissen, Gerda, f. 28. 8. 21 (Chauffør).
23. Oggesen, Peter Laurids, f. 25. 10. 19 (Prokurist).
24. Ohlsen, Marie Louise, f. 22. 1. 22 (Søster til Nr. 21 i 3a).
25. Petersen, Anne Marie, f. 2. 6. 22 (Søster til Nr. 19 i 4b).
26. Petersen, Signe, f. 6. 6. 21 (Søster til Nr. 20 i 4b).
27. Petersen, Steen Glarborg, f. 22. 5. 22 (Broder til Nr. 25 i 3a).
28. Petersen, Wagn Glarborg, f. 11. 3. 21 (Broder til Nr. 25 i 3a og 27 i 2a).
29. Rattenborg, Marie Helene, f. 6. 12. 21 (Snedkermester).
30. Rosenlund, Erik, f. 28. 1. 22 (Fuldmægtig).
31. Rudbeck, Hans Nissen, f. 13. 9. 21 (Landmand, Marstrup).
32. Scherrebeck, Bente Elisabeth, f. 3. 6. 21 (Adoptivmoder, Frk. Sch.).
33. Skourup, Hans Adolf Chr., f. 25. 2. 22 (Vognmand).
34. Sørensen, Grete Marie, f. 29. 1. 22 (Mejeriejer).
35. Sørensen, Svend Erik, f. 29. 1. 22 (Broder til Nr. 34).

36. Tauson, Ellen, f. 13. 1. 22 (Revisor).
37. Wogensen, Jacob Borch, f. 28. 8. 20 (Landm., Vandling).

II. Mellemskoleklasse b.

1. Aaholm, Jørgen, f. 21. 5. 19 (Sognepræst, Vojens).
2. Andersen, Oline Maren, f. 27. 3. 21 (Postbud).
3. Andreassen, Tage Christian, f. 7. 10. 22 (Broder til Nr. 21 i III).
4. Balling, Nils Harmand, f. 5. 3. 21 (Kriminalbetjent).
5. Berg, Grethe, f. 3. 10. 21 (Repræsentant).
6. Boye, Hansverner, f. 24. 1. 22 (Fru E. Boye).
7. Bruhn, Erik, f. 16. 6. 21 (Købmand).
8. Christensen, Hans Ove Barfod, f. 6. 9. 22 (Broder til Nr. 5 i 3a).
9. Christiansen, Henry, f. 18. 2. 22 (Tømmerhandler).
10. Darling, Liss, f. 24. 7. 21 (Lærer).
11. Duus, Christian, f. 11. 2. 21 (Jernbaneassistent).
12. Erichsen, Kaj Willy, f. 19. 3. 22 (Lagerforvalter).
13. Flensmark, Johannes, f. 11. 8. 22 (Sognepræst, Bevtoft).
14. Futtrup, Else Støvlbæk, f. 23. 10. 20 (Dyrlæge, Vojens).
15. Gemmer, Johannes, f. 2. 7. 21 (Købmand).
16. Gram, Kirsten, f. 8. 2. 21 (Fabrikant, Vojens).
17. Hansen, Annaliese, f. 6. 6. 21 (Bødkermester).
18. Haugaard, Anne-Liese, f. 4. 7. 21 (afd. Karetmager).
19. Højberg, Kaj Thune, f. 24. 10. 21 (Fuldmægtig).
20. Jessen, Edith Marie, f. 12. 2. 20 (Disponent).
21. Knudsen, Hans Jensen, f. 3. 11. 21 (Landmand, Styding).
22. Kruhøffer, Marie Elisabeth, f. 3. 12. 21 (Landm., Hoptrup).
23. Kryssing, Niels, f. 17. 12. 21 (Kaptajn).
24. Lund, Harald, f. 10. 10. 21 (Politibetjent).
25. Midtgaard, Erik, f. 30. 7. 21 (Førstelærer, Stepping).
26. Moltzen, August, f. 16. 5. 21 (Restauratør, Ulvslyst).
27. Møller, Kaja Lange, f. 29. 8. 21 (Antikvarboghandler).
28. Nissen, Hildegard, f. 6. 5. 21 (Søster til Nr. 15 i 4a).
29. Nissen, Marie, f. 1. 6. 21 (Søster til Nr. 6 i I).
30. Petersen, Dorothea Kjestine, f. 18. 11. 19 (Landmand, Sommersted).
31. Petersen, Marius, f. 9. 11. 21 (Broder til Nr. 18 i 4b).
32. Petzke, Liselotte, f. 16. 3. 22 (Værkfører).
33. Skau, Anton, f. 8. 12. 20 (Rentier, Langkjær).
34. Svensson, Poul Terkelsen, f. 5. 3. 21 (Broder til Nr. 12 i R.).
35. Thuesen, Svend Trøst, f. 17. 8. 21 (Møllejejer, Moltrup).
36. Zaulich, Aksel Robert, f. 3. 4. 21 (Lagerarbejder).

I. Mellemskoleklasse a.

1. Aaholm, Poul, f. 31. 1. 22 (Broder til Nr. 1 i 2b).
2. Abrahamsen, Johan Frederik, f. 24. 2. 23 (fhv. Stationsforstander).
3. Bram, Eskild Andreas, f. 10. 3. 23 (afd. Lærer).
4. Christensen, Anne-Marie, f. 22. 3. 22 (Købmand).
5. Haar, Herluf, f. 26. 7. 22 (Politibetjent).
6. Hansen, Agnes Maria, f. 13. 6. 22 (Organist).
7. Hloffmann, Per Ernst Vilhelm, f. 19. 4. 23 (Broder til Nr. 7 i 4a).
8. Iversen, Iver Peder, f. 20. 4. 23 (Lokomotivfyrbøder).
9. Iversen, Kjestine Knudsen, f. 22. 1. 22 (Snedker, Brorsbøl).
10. Jensen, Erik V. M., f. 5. 3. 22 (Handelskommis).
11. Jensen, Ole Christian, f. 4. 3. 22 (Broder til Nr. 8 i 4a).
12. Jensen, Rasmus, f. 7. 6. 22 (Slagtermester, Vojens).
13. Juhl, Johannes, f. 12. 12. 22 (Arbejdsmand).
14. Juhl, Theodor, f. 26. 6. 21 (Landmand, Sønderballe).
15. Jørgensen, Erik, f. 9. 12. 22 (Bankdirektør).
16. Kjer, Harald Jeppe, f. 29. 5. 21 (Bogholder).
17. Kloster, Mette Catharine, f. 24. 7. 22 (Købmand).
18. Ladegaard, Cordt Bølling, f. 24. 8. 22 (Broder til Nr. 15 i II og Nr. 14 i 3b).
19. Lej, Astrid Christensen, f. 21. 11. 22 (Landm., Fredsted).
20. Lund, Emma Marie, f. 16. 3. 22 (Arbejder).
21. Møller, Esther Lange, f. 25. 5. 23 (Søster til Nr. 27 i 2b).
22. Nielsen, Henry Peter, f. 7. 10. 22 (Repræsentant).
23. Nielsen, Sigrid, f. 16. 1. 23 (Overinspektør).
24. Nissen, Bertha Cathrine, f. 14. 3. 22 (Arbejdsmand).
25. Nissen, Karen Margrethe, f. 19. 2. 22 (Bogholder).
26. Nørgaard, Johanne Marie, f. 1. 1. 23 (Arbejdsmand, Vedsted).
27. Oggesen, Ellen Margrethe, f. 17. 6. 22 (Søster til Nr. 23 i 2a).
28. Olsen, Karen Ingeborg Bang, f. 5. 12. 22 (Søster til Nr. 22 i 3a).
29. Riis, Svend Aage, f. 17. 2. 22 (Malermester, Vojens).
30. Terkelsen, Aage Th., f. 2. 11. 21 (Snedkermester).
31. Thulstrup, Elisabeth Andrea, f. 10. 9. 23 (Borgmester).
32. Udesen, Knud Valdemar, f. 19. 1. 23 (Enkefrue, Haderslev).
33. Wienberg, Anton Storgaard, f. 9. 8. 21 (Jernbaneassistent).

I. Mellemskoleklasse b.

1. Ahrenkiel, Anni Sophie, f. 26. 2. 22 (Søster til Nr. 2 i 2a).
2. Andersen, Børge Gjæraa, f. 1. 2. 22 (Disponent).

3. Brodersen, Jens Christian, f. 13. 10. 22 (Ølkusk).
4. Brøndberg, Ellen Mygind, f. 18. 12. 22 (Præst).
5. Callesen, Oluf, f. 15. 1. 23 (afd. Manufakturhandler, Sommersted).
6. Finnemann, Agnes Marie, f. 19. 12. 21 (Søster til Nr. 5 i 4b).
7. Frees, Ellen, f. 19. 1. 23 (Købmand).
8. Gade, Ole Østergaard, f. 4. 6. 22 (Sognepræst, S. Vilstrup).
9. Hansen, Johannes Christian, f. 25. 6. 22 (Skibsmægler).
10. Holzmann, Irene, f. 17. 8. 21 (Arbejder, Lunding).
11. Iversen, Aksel, f. 25. 7. 22 (Vejassistent).
12. Jensen, Bent Carl, f. 6. 4. 23 (Portør, Vojens).
13. Jensen, Egon Kjærgaard, f. 30.5.23 (Broder til Nr. 10 i 4a).
14. Karlsen, Poul Ancher, f. 20. 8. 22 (Lærer).
15. Kindt, Marius, f. 11. 5. 22 (Broder til Nr. 13 i 2a).
16. Larsen, Marie Vestergaard, f. 21. 7. 22 (Søster til Nr. 16 i III og Nr. 17 i II).
17. Midtgaard, Henning, f. 24. 2. 23 (Broder til Nr. 25 i 2b).
18. Nielsen, Jens Finderup, f. 17. 8. 22 (Førstelærer, Starup).
19. Nissen, Ellen, f. 4. 5. 22 (Landmand, Lunding).
20. Orbesen, Hans Hansen, f. 17. 2. 22 (Broder til Nr. 16 i 4a).
21. Pedersen, Thorkild A. Nørholm, f. 8. 1. 23 (Broder til Nr. 7 i III og Nr. 7 i I).
22. Petersen, Hans Harald, f. 26. 8. 23 (Broder til Nr. 19 i 4b og Nr. 25 i 2a).
23. Petersen, Jef Lytsen, f. 19. 8. 22 (Redaktør).
24. Pulz, Ejner Gottlieb, f. 4. 7. 22 (Handelsmand).
25. Reumert, Emmerik Damcuskis, f. 25. 7. 22 (Lærer).
26. Schrøder, Anna Marie, f. 16. 1. 23 (Murmester).
27. Seeberg, Christian Dam, f. 12. 9. 22 (Degn og Lærer, Skrydstrup).
28. Skourup, Kristine Elisabeth, f. 8. 12. 21 (Vejmand, Bjernstrup).
29. Steffensen, Karen Margrethe, f. 12. 12. 21 (Repræsentant).
30. Thiessen, Anna Margarete Hossmann, f. 19. 11. 22 (Kontorassistent).
31. Thomsen, Karen, f. 15. 12. 22 (Søster til Nr. 26 i 3b).
32. Wad, Edith, f. 4. 9. 22 (Overinspektør).

IV. Lærerne.

Under 20. Juni 1934 har det allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen at udnævne Skolens Rektor til Dannebrogsmænd.

Under Lektor Diemers Sygeorlov vikarierede cand. mag. *Arni Nielsen* i Dansk og Historie. Under Hr. Kalsbølls Fraværelse overtog Lektor *Ottosen* Tegnetimerne.

V. Undervisningen.

Rektor Dr. Karl Mortensen: Dansk 3 a; Latin II n, 4 a	12 Timer
Lektor Anker Jensen: Dansk I n, I k+m, R; Fransk R; Latin III n, I n	24 Timer
Lektor Frk. Dr. H. Petersen: Matematik II m, 1 a; Fysik og Kemi III m, II m, 1 a	24 Timer
Lektor A. Diemer: Dansk II k+n, 1 b; Hi- storie II k+m, II n, 3 a, 3 b, Sanginspek- tion	24 Timer
Lektor Gamst: Matematik III k+n, III m, I m, I k+n, R, 3 a	28 Timer
Adjunkt Østergaard: Tysk II n, I n, 3 b; Engelsk II n, R, 3 b, 2 a	29 Timer
Adjunkt Olrik: Historie III, I k+m, I n, R, 2 a; Dansk 1 a; Sang i hele Skolen	29 Timer
Adjunkt Linnet: Naturfag II k, II m, I m; Naturhistorie R, 2 a, 2 b, 1 b; Geografi 2 a, 2 b; Gymnastik 3 a+b, 1 a+b og med de ikke syngende	29 Timer
Adjunkt Karl Nielsen: Græsk III k, II k, I k; Latin III k, 4 b; Oldtidskundskab II k, II n	29 Timer
Adjunkt Dr. K. Bock: Tysk III n, II k+m, I n, 3 a, 2 a, 1 b; Historie 2 b; Religion 4 a, 4 b, 3 a, 3 b, 2 a	28 Timer
Adjunkt Dr. Favreholdt: Fransk III, I k +m, I n; Latin II k, I k; Oldtidskund- skab III m+n, II m, I m+n; Historie 1 b	29 Timer
Adjunkt Karlsson: Dansk III, 4 a, 2 a; Tysk III k+m, I k+m, 4 a; Historie 4 a, 4 b, 1 a	27 Timer

Adjunkt <i>Graversen</i> : Fysik og Kemi I m, R. 4 a, 4 b, 3 a, 3 b, 1 b; Matematik 2 a, 1 b	27 Timer
Adjunkt <i>W. Buch</i> : Naturfag III k+n, III m, II n, I k+n, I n; Naturhistorie 4 a, 4 b, 3 a, 3 b, 1 a; Geografi R, 4 a, 4 b, 3 a, 3 b	28 Timer
Lærerinde <i>Frk. Christensen</i> : Tysk 4 b; Gymnastik med Pigerne	27 Timer
Lærerinde <i>Fru Nielsen</i> : Tysk R, 2 b, 1 a; Skrivning 4 b, 3 a; Haandarbejde med Pigerne	30 Timer
Lærer <i>Kalsbøll</i> : Matematik 4 a, 4 b, 3 b, Tegning	30 Timer
Gymnastiklærer <i>Iversen</i> : Gymnastik i hele Skolen	29 Timer
<hr/>	
cand. mag. <i>Schau</i> : Engelsk III n, I n, 3 a, 2 b; Fransk II k+m, II n; Dansk 2 b ..	31 Timer
cand. mag. <i>Højland</i> : Dansk II n, 4 b, 3 b; Engelsk 4 a, 4 b; Religion 2 b, 1 a, 1 b ..	27 Timer
cand. mag. <i>Christoffersen</i> : Matema- tik II k, II n, 2 b og 1 Time med 4 a og med 4 b; Fysik og Kemi 2 a, 2 b; Geografi 1 a, 1 b; Skrivning 4 a, 3 b, 2 a, 2 b, 1 a, 1 b	27 Timer
<hr/>	
Sognepræst <i>Quistgaard</i> , <i>Fjelstrup</i> : Reli- gion i Gymnasiet	5 Timer

Gymnastiklærer *Iversen* har skriftlig Inspektion og Tilsyn med Inventar, Lektor *Diemer* indre og Lærer *Kalsbøll* ydre Inspektion. Inspektrice er *Frk. Christensen*. Lektor *Reincke* er Skolens Regnskabsfører og Kasserer. Lektor *Anker Jensen* er Skolens Bibliotekar.

Lovsang hver Skoledag Kl. 9 under Ledelse af Adjunkt *Obrik*. I Almindelighed har Pastor *Quistgaard* indledet Skolens Arbejde med en Andagt Mandag Morgen og afsluttet Ugen paa samme Maade Lørdag Eftermiddag.

Hvor mange Timer der har været tillagt de forskellige Fag, ses af følgende Oversigt:

For de latinlæsende af M. er taget en ugentlig Time fra Dansk, Matematik, Skrivning, Tegning.

Fag	III G			II G			I G			R	4 M		3 M		2 M		1 M		Ugentlig Timer
	k	n	m	k	n	m	k	n	m		a	b	a	b	a	b	a	b	
Religion	1	(1)	(1)	1	1	(1)	1	1	(1)		1	1	2	2	2	2	2	2	19
Dansk	4	(4)	(4)	4	4	(4)	4	4	(4)	4	5	5	4	4	4	4	5	5	60
Engelsk		5			5			5		4	4	4	4	5	5			45	
Tysk	2	4	(2)	2	4	(2)	2	4	(2)	3	3	3	3	3	3	6	6	51	
Fransk	4	(4)	(4)	4	4	(4)	4	4	(4)	5								25	
Latin	5	3		5	4		6	4			4	4						55	
Græsk	6			6			6											18	
Oldtidskundskab		1	(1)	1	1	1		1	1									6	
Historie	4	(4)	(4)	3	3	(3)	3	3	(3)	2	2	2	3	3	2	2	3	3	38
Geografi										2	2	2	2	2	2	2	2	2	18
Naturhistorie										2	2	2	2	2	2	2	2	2	18
Naturfag i Gymn.	2	(2)	2	2	2	3	2	(2)	3									16	
Fysik og Kemi			6			6			6	2	2	2	2	2	2	2	2	2	36
Matematik og Regning	2	(2)	6	2	2	6	2	(2)	6	6	7	7	6	6	5	5	4	4	76
Skrivning											1	1	1	1	1	1	2	2	10
Tegning											1	1	1	1	2	2	2	2	12
Kvindeligt Haandarbejde											2	2	2	2	2	2	2	2	16
Sang	1	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	2	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	10
Gymnastik, Drengene	1	(1)	(1)	1	(1)	(1)	1	(1)	(1)	(1)					1	1	1	1	
Gymnastik, Piger	4	(4)	(4)	4	(4)	(4)	4	(4)	(4)	4	4	(4)	4	(4)	3	(3)	3	(3)	30*
	3	(3)	(3)	3	(3)	(3)	3	(3)	(3)	3	3	(3)	3	(3)	3	(3)	3	(3)	24

* + 2 Timer med ikke syngende Drengene
Til Haandarbejde tages en ugentlig Gymnastiktime og en ugentlig Tegnetime i de fire Mellemskoleklasser.

VI. Om Skolearbejdet 1934—35. Eksamensopgivelser.

Med Hensyn til Læsefagene i Mellemskole, Real-klasse og Gymnasium henvises til Boglisten i det følgende, hvoraf ses, hvilke Lærebøger og Hjælpe midler der benyttes.

Tegning

(kun i Mellemskolen) omfatter Plantegning og Perspektivtegning.

Skrivning

ledes efter »Praktisk Haandskriftsbog« af Overintendant Jørgensen. I 1. M. er desuden øvet en Del Takt-skrivning.

Sang.

Hovedvægten er lagt paa at lære Eleverne en Del danske Melodier og Tekster. Udtale. Stemmeføring og Vejtrækning har været særlig Genstand for Undervisning. Flerstemmig Sang.

Haandarbejde.

Nattøjspose, Strikning — Forklæde, Stopning — Kombination med hæklet Blonde — Pyjamas, Hedebosyning.

Gymnastik.

Drengenes Undervisning foregaar dels efter »Haand-bog i Gymnastik« og dels efter forskellige andre i de senere Aar udgivne Timesedler i Bevægelsesgymnastik. Pigenes bl. a. efter K. A. Knudsens »Legemsøvelser for Pigeskolen« og efter Fru Bertrams System. Foraar, Sommer og Efteraar Øvelser af forskellig Art og Bold-spil paa Byens Stadion.

Der er afholdt Svømmeundervisning uden for Skoletiden med ca. 50 Elever, der ialt har faaet 510 Lektioner. Der er undervist af 2 Lærere i hver 52 Timer. 7 Dreng har aflagt »Den udvidede Frisvømmerprøve« og 8 »Frisvømmerprøven«.

»Den udvidede Frisvømmerprøve.«

Mogens Kruse Hansen 4 a, Waldemar Hinrichsen 4 b, Peter Kindt 2 a, Hans Sønberg 4 a, Erling Jensen 4 a, Johan Horst 3 a, Poul Svensson 2 b.

»Frisvømmerprøven.«

Herman Nissen 4 a. Poul Riech 3 a. Knud Augustinus 3 a. Erik Quistgaard 3 a. Peter Nasser 2 a. Peter Sørensen Nielsen 2 a. Hans Peter G. F. Hansen 3 b. Marius Kindt 1 b.

Der er i Forsommeren og Efteraaret øvet fri Idræt og Boldspil uden for Skoletiden i 79 Timer med en Gennemsnitsdeltagelse af 16 Elever.

Roning er øvet med 6 Rohold (24 Elever) fra 4 M.-III G. Der er roet 69 Timer. Hvert Hold har gennemsnitlig roet 10 km pr. Tur. Det samlede Antal km, der er roet, udgør ca. 500. Interessen for Roning blandt Eleverne er god.

Til **Studentereksamen** opgives:

Dansk.

III G. Litteraturhistorie: Fra Holberg til Pontoppidan + Bjørnson og Ibsen.

Litteraturudvalg: I³ 17—21; II² 51—55, 59—70, 103—106; III² 63—67 o, 59—60, 140—143 o; IV³ 78 m—81 m, 83—84, 85—86, 87 m—90; V³ 1—12, 23—26, 27 n—29, 43—44, 46, 51—53 n, 57, 61 m—62 m, 63—64 o, 65, 73—74 n, 82—86, 88, 90—94, 95—96, 98 n—100 m, 108—111, 112—113 m, 117; VI² 8—9, 29 o—31, 36, 52—53, 56, 74—75, 76—81, 84.

En Sjæl efter Døden I. og II. Akt.

To Verdenes.

Hovedværker: Erasmus Montanus, En Landsbydegns Dagbog, Mogens.

Svensk Læsebog ⁴: 38—49, 80—85, 118—124, 127—128, 130—131, 134—135, 142—143, 148—151.

Oldnordisk Læsebog ⁰: 1—11, 38—42.

Sproghistorie: Læsebog: Guldhornsindskriften. Alle yngre Runeindskrifter; 26—27,³²; 29,²⁵—30,¹⁸; 34—36; 39—42.

Historie.

III G. Det normerede Pensum efter Munch og Ottosen. Af Munchs Samfundskundskab: Danmarks Forfatning, Embeds- og Kommunestyre samt det økonomiske Liv I—II (med enkelte Forbigaaelser). Intet Speciale.

Græsk.

Herodot VII, 101—105; 138—44; 201—28.

Thucydid II, 34—47.

Platon Apologi cap. 1—25. Homer Odyssé: VI (331 V) IX 152—566. Iliade I, 1—430; 488—611, VI 231—529.

Oldtidskundskab.

Iliaden I; III; VI 237—520; Herodot: Kong Kroisos. Sophokles: Kong Oidipus. Platon: Apologien.

Latin.

III k Sueton Augustus cap. 5—18; 20—31; 33—35; 40—43; 46—49; 61—67;; 70—71; 73—78 med Henviisninger. Maecenas. Vita Horati. Vita Vergili (Donati). Monumentum Ancyranum 1—8; 13; 20—28.

Ovid (Thomsens Udvalg) 5; 17; Horats Epist. I, Vergil Ecl. IV; Æneide VIII, 671—731 med Henviisninger. Horats Oder I, 9; 20; 22; 27; 37; 38; II. 3; 4; 14; III. 1; 8; 30.

III nsp. Cæsar og andre Forfattere ved L. Høeg. Side 56^s—76, 88^s—89¹⁰, 112—113⁹, 127—130, 131—137. Cicero: Side 51—62.

Engelsk.

III nsp. The Merchant of Venice, Act. III. English Poems, 100—105, 115—123, 138—143. A British Reader, 76—96, 138—148. The Dickens Reader, 50—57, 95—110. Bennett: Selections, 22—38.

Tysk.

III nsp. Lessing: Nathan der Weise III 5, 6, 7. Digte: Zaubrerlehrling; An die Freude; Glocke. Deutschland II. 6. 8. 13. Goethe: Faust: Prolog; Nacht.

III k+m.

Schiller: Wilhelm Tell, Akt III. Af Gad: Tonis Krøgers Knabenjahre. Af Østergaard: Tyske Digte S. 8—10, 20—22, 34—37, 52—55, 87—88, 118—119, 124—126.

Naturfag.

III m: Geologi med Undtagelse af Afsnittene: Vandet i Jorden. Rindende Vand. Havets Nedbrydning og Af-

lejring. Søer, Moser, Gletsjere og Klitter samt Jordskælv og Jordens Form.

III k+n. Som III m.

Fysik.

III m. Lyslære (3. Udg.) S. 27—40. Varmelære (4. Udg.) S. 27—30. Mek. Fysik (3. Udg.) S. 1—29, 47—63, 71, 75—93. Elektr. (4. Udg.) S. 22—27, 31—44, 58—64, 74—78 og 106—133. Astronomi (5. Udg.) S. 11—48, 67—80, 156—159, 169—170.

15 Øvelser: 1. Isens Smeltevarme. 2. Kvægsølvs Rumudvidelseskoefficient. 3. Faste Stoffers Længdeudvidelseskoefficient. 4. Brydningsforholdet for Glas, Vand og Svovlkulstof. 5. Lysmaaling. 6. Modstandsmaaling. 7. En Stemmegaffels Svingningstal. 8. Rotationsenergi. 9. Lydens Hastighed i Glas og Gas. 10. Luftens Normalvægtfylde. 11. Faradays Love. 12. Spændingsforskellens Afhængighed af Elektrolytens Sammensætning. 13. Vekselstrømsforsøg. 14. Forsøg med Elektronrør. 15. Maaling af Lysbølger.

Kemi.

III m. Ring: Kemi for Gymnasiet (1. Udg.). §§ 12—15, 21—23, 26, 28—30, 32—37, 48—50, 53—54, 56—57, 59—61.

Matematik.

III m. Kgl. Anord. $\frac{1}{12}$ 1906. 12 B.

Aritmetik og Algebra Stk. 4. 6 og 7.

Trigonometri. Stereometri Stk. 1, 2. Analytisk Plan-geometri: Ret Linie og Cirkel. Infinitesimalregning.

III k+ns. L. Willesens Bog for det spr. Gymn. §§ 25—39 (Rod). 52—57 (Potens). 58—59 (Logaritmer). 60—62 (Renteregning). 63—72 (Trigonometri).

Til **Realeksamen** opgives:

Dansk.

Oehlsenschläger: Hakon Jarl. Henrik Pontoppidan: Skyer. Clausen og Hansen: Dansk Læsebog for Real-klassen ³. Side 30—40, 76—81, 120—130, 173—176, 218—228.

Engelsk.

V. E. J. Andersen og Inga Panduro: Side 1—34, 41—48, 55—67.

Tysk.

Reincke: Tyske Læsestykker for Realklassen. S. 3—31, 59—76, 104—124.

Fransk.

Nielsen og Hoffmann: Fransk Begynderbog. 9. Udg. Stk. 23—26, 29—33, 36—43, 45. Side 55—66, 79—89, 102—108.

Regning og Matematik.

Friis Petersen og Jessen. Realklassens Regnebog. Jessen og Smith: Matematik og Regning for Realklassen.

Geometri.

Grafisk Fremstilling, Lighedannedhed og Trigonometri uden Benyttelse af Lærebog.

Naturlære

Sundorph: Varmelære Side 1—17. Elektricitetslære Side 1—27. Astronomi Side 1—28.

Historie.

Efter Theill: Danmark fra 1850, Tyskland fra 1871, England fra 1865, europæisk Udenrigspolitik fra 1871 til og med Verdenskrigen.

Efter Munchs Samfundskundskab: Danmarks Forfatning, Embeds- og Kommunestyre samt det økonomiske Liv.

Geografi.

C. C. Christensen: Geografi for Realklassen (med Forbigaaelser).

Naturhistorie.

Balslev og Andersen: Zoologi for Realklassen. Balslev og Simonsen: Botanik for Realklassen. S. 1—49.

Til **Mellemskoleeksamen** opgives:

Dansk.

4a: Holberg: Den pol. Kandestøber. Clausen og Hansen III⁵ 3—4, 19, 24—26, 34—40, 44—63, 63—67, 105—

107, 118—124, 125—127, 146—158, 177—178, 200—204, 204—213, 261—263, 282, 288—289. Goldschmidt: udv. Arbejder 11—40. Svensk efter Falbe Hansen og Keller 5. 6, 14—19, 26—37, 69—73, 112—116.

4 b: Holberg: Den pol. Kandestøber. Clausen og Hansen: III°: 19°—24, 34—40, 44—63, 63—67, 105—110°, 114—118, 157—158, 200—203, 258—275. Goldschmidt udv. Arbejder, 11—40. Svensk efter Falbe Hansen og Keller^o: 7—11, 14—19, 26—37, 112—116.

Engelsk.

4 a+b: Andersen og Panduro: Engelsk i 4 M. S. 1—10, 13—15, 17—26, 28—38, 55—73.

Tysk.

4 a: Reincke: Tysk Læsebog for Mellemkolen^o, 122—132, 132—143, 181—186, 187—200, 200—213.

4 b: Reincke: Tysk Læsebog for Mellemkolen: 144—181, 187—200.

Historie.

4 a+b: Schmidts Lærebog, fra Norden i Revolutions-tiden og ud.

Geografi.

4 a+b: C. C. Christensen II, 13. Udg., fra Sydamerika og ud.

Naturhistorie.

4 a+b: V. Balslev og P. Andersen: Fra Orme og ud. V. Balslev og K. Simonsen: Botanik for Mellemkl. IV. Hefte. Rasmussen og K. Simonsen: Lille Flora.

Sundhedslære: læses under Zoologi.

Naturlære

4 a+b: Sundorph I: fra »Galvaniske Elementer«, Bogen ud. Sundorph: II: fra »Lyden« Bogen ud.

Regning og Matematik.

4 a+b: Pihl og Ring: Regnebog IV ÷ Tillæg. Jul. Petersen: Lærebog i Plangeometri § 101—125. Aritmetik. Pihl og Ring: Regnebog IV.

Latin.

4 a+b: Mikkelsens Læsebog: Øvelsesstykkerne samt af den sammenhængende Text I—XXXI.

VII. Skolens Stipendier og Flidspræmier.

Den til Raadighed af Ministeriet stillede Sum 980 Kr. fordeltes efter Skoleraadets Vedtagelse lige før Julen saaledes:

Oplægsstipendier: Sigurd Andreasen III m 200 Kr., Johannes Hornum I k 127 Kr.

Udbetalingsstipendier: Af III Waldemar Nicolaisen 65 Kr., Nis Clausen 60 Kr., Johannes Toft, Hans Philip Møller hver 50 Kr.; af II Aage Niemann, August Jochimsen hver 50 Kr.; Johannes Uldall Jessen, Poul V. Larsen, Richard Jepsen hver 25 Kr. til Boghjælp; af I Torben Nielsen, Kai Nissen hver 25 Kr. til Boghjælp.

Flids- og Opmuntringspræmier (Bøger) til-
lagdes: Af III Helga Christensen, Knud Andersen, Helga Gram, Jørgen Hansen; af II Arne Langkilde, Kr. Hatten-
sen, Helga Thomsen, Sv. Erik Melander, Herbert Mor-
tensen; af I Ellen Margrethe Jepsen, Emmy Larsen, Poul
Nielsen; af R John Erik Petersen; af 4 M Karen Faldt
Larsen, Ernst Eduard Petersen; af 3 M Ib Glarborg Pe-
tersen, Ellen Jensen; af 2 M Anne Marie Petersen, Tove
Gotthelf, Kaj Erichsen, Erik Midtgaard; af 1 M Kirstine
Iversen, Karen Bang Olsen, Hans Harald Petersen, Jens
Finderup Nielsen.

Alliancens Bogpræmie tilfaldt Jørgen Hansen af III n.
Tyske Bogpræmier (Selsk. af 1916) Gustav Hansen,
Iver Møller, begge af II n.

Holberg-Legatet tildeltes Dora Mortensen af I k med
50 Kr.

VIII. Bibliotek og Samlinger.

Boggaver er skænket til Biblioteket af Skolens
Rektor, Lektor Frk. Dr. H. Petersen, Adj. K. Nielsen og
Bibliotekaren; — af Fru Kammerherreinde Stemann,
Boghandler Carl Nielsen og Stenhugger O. Petersen, Ha-
derslev; samt af følgende Institutioner: Haderslev Køb-
stad, Undervisningsministeriet, Det kongelige Bibliotek,

Videnskabernes Selskab, Kommissionen for videnskabelige Undersøgelser i Grønland, Danmarks geologiske Undersøgelse, Aarhus Universitet og Askov Højskole.

Pastor Alfred Nielsen, Jerusalem, har skænket Skolen 35 Bind (mest dansk Skønlitteratur), hvoraf mange indbundne. I Biblioteket indlemmedes 5 Bind, Resten i Elevbogamlingen.

Ministeriet har bevilget en Sum til Trykning af et længe savnet Katalog over de vigtigste Dele af Skolens værdifulde Bogsamling.

For de givne Bevillinger er de forskellige Samlinger ved Indkøb øget systematisk. Bevillingen til Lysbilleder anvendtes ogsaa i Aar i Naturfagsafdelingen.

Til Naturfagssamlingerne har vi modtaget Gaver af Eleverne Kjeld Damgaard, Karl Bøg, Ras Boysen, Rasmus Jensen, Kirsten Nissen og Bertha Nissen.

Lektor Frk. Dr. H. Petersen har foræret os et fuldstændigt Sæt af Schmeils Lærebog i Zoologi og Botanik.

For samtlige Gaver og for den Interesse, som derved vises os, udtaler vi Skolens varmeste Tak.

IX. Fra det forløbne Skoleaar.

Skolens Liv og Arbejde har i høj Grad været præget af den store *Børnelammelse-Epidemi*, der efterhaanden ved de stadig voksende Udespærringer røvede os omtrent Halvdelen af vore Elever, indtil Skolen helt lukkedes 15. September og først genaabnedes 23. Oktober. Heldigvis synes alle vore Elever at være kommet over Sygdommen uden varige Følger; men det ligger i Sagens Natur, at Undervisningen har lidt meget. Undervisningsinspektøren og Ministeriet har vist megen Forstaaelse for vore Vanskeligheder og godkendt de ønskede Indskrænkninger i Eksamenspensaa.

Lektor *Diemer* var sygemeldt fra Pinse til 1. Oktober, og Hr. *Kalsbøll* var borte 3 Uger paa Grund af Sygdom i Hjemmet og senere en Ugestid paa Grund af Ischias.

Den nye Sportsplads, Stadions Indvielse 2. Septbr. 1934 er ogsaa en Mærkedag i Skolens Historie, idet vore Elever der — trods den desværre lidt lange Vej — har

faaet udmærkede Arbejdsvilkaar for alskens Friluftssport. Fuldmægtig *Fru Torkild-Hansen* repræsenterede Undervisningsministeriet og besaa ved samme Lejlighed Katedralskolens Bygninger og Undervisningslokaler.

Vi har desuden haft officielle Besøg af Sanginspektør *Wöldike* og Undervisningsinspektørens faglige Medhjælpere Lektorerne *Troensegaard* og *C. C. Andersen*, ligesom Lektor *Poul Jørgensen* har tilset vore fysiske og kemiske Samlinger.

Katedralskolens Foredrag — hvortil Forældre kredsen, Elever og Lærere samt enhver anden interesseret har gratis Adgang — var i Aar følgende:

²⁷/₁₁ Adjunkt *Karl Nielsen*: Fra en Studierejse i Grækenland (med Lysbilleder); ²⁸/₁ Lektor *Reincke*: Besøg i de forhistoriske Huler i Dordogne (med Lysbilleder) og Sang af Frk. *Aarskov* til Akkompagnement af *Hans Meyer Petersen*; ³¹/₁ Dr. *Gudmund Schütte* om Åge Meyer Benediktsen; ¹⁴/₃ Borgmester Dr. *Kaper* om det gamle Testamente; ²⁰/₃ Professor *L. Weibull* fra Lund: Foreningstanken i Nordens Historie.

Eleverne af Gymnasiet og Realklassen har haft gratis Adgang til »Harmonien«s historiske Foredragsrække, hvor Talerne var: Professor Dr. *Fabricius*, Lektor Dr. *Vilh. la Cour*, Højskoleforstander *C. P. O. Christiansen*, Biskop Dr. *Ammundsen* og Rektor Dr. *Mortensen*.

Desuden har adskillige Hold af Gymnasiet faaet Fri-billetter til Teaterforeningens Forestillinger.

³/₁₂ holdtes en lille Holberg-Fest paa Skolen med Tale af Rektor og Fremførelse af Holbergske Scener af smaa og store Elever. ¹⁵/₁₂ talte Pastor *Quistgaard* om Kingo og hans Salmedigtning. Ved begge Lejligheder medvirkede Adjunkt *Olrík* og hans Frue. ¹³/₁₂ foreviste en Udsending fra Svensk Turistbureau i Kbh. en Serie morsomme og belærende Lysbilleder om Vinter og Vintersport i Sverige.

Skoleudflugt og Skolckomedie hindredes af Børnelammelsen. Til Gengæld slog 1. og 2. Mellemklasse

»Katten af Tønden« Fastelavnsmandag, og 6. og 7. April havde II G. arrangeret en saare fornøjelig »broget Aften«, hvis Overskud skal bruges til Klassens Lejrskole paa Bornholm.

Af Skolens Studieudflugter kan nævnes:

Naturfagslærerne har i Aarets Løb foretaget mindre Ture med Gymnasiet og Mellemskolen i Byens Omegn. Besøg ved Kalkværket og Fiskedammene ved Hoptrup.

I Tiden fra $23/5$ — $1/6$ 34 var Skolens II G. paa den nu snart traditionelle Bornholmstur, som ogsaa i Aar blev en vellykket Tur.

Den gentages med nuværende II G. 18.—27. Maj.

1. Maj foretoges pr. Bil en historisk-geologisk Ekskursion med I G. under Ledelse af Adjunkterne Olrik, Buch og Linnet. Museumsdirektør Lund deltog i Turen og var med sit store Lokalkendskab en værdifuld Fører til flere interessante Lokalteter.

Turen gik først til Stursbøl Plantage, den mærkelige »Troldekov« og Egnen med de mange Gravhøje. Herfra over Øster- og Vester Lindet til Gram Teglværksgrav, et af de rigeste Findesteder for uddøde, tertiære Dyrearter. Efter et længere Ophold her besaas Slottet og Slotsparken. Fra Gram over Fole til Harreby, hvor Museet for Tiden udgraver en større Gravplads fra yngre Stenalder; en enestaaende Samling af Stenkister. Næste Station var Ribe, hvor man besaa de mange gamle Bygninger og aflagde Besøg i Domkirken og fra Domkirkens Taarn fik et levende Indtryk af hele den vestjyske Natur med Marsken, Flodsletterne og Bakkeøerne. Paa Hjemturen gjordes Holdt ved Nørrehøj samt ved en Lokaltet nær Spandet. Her lykkedes det at grave ned til en interglacial Mose, en særlig interessant geologisk Foreteelse. For sidste Gang gjordes Holdt ved Faarmandshøj, et Indsande med vid Udsigt over Gelsaadalen, og Hjemturen gik nu over Toftlund og Vojens til Haderslev.

Søndag 12. Maj foretog Adjunkterne Bock, Karlsson og Olrik med III G. en Udflugt til Slesvig. Efter et Besøg i Domkirken foretoges en Rundgang i Byen, hvorefter man kørte til Valdemarsmuren og Bustrup. Fra Danne-

virkestenen gik man ad Forbindelsesvolden til Halvkrædsvolden, Borgvold og Haddeby, hvorfra Hjemturen foretoges. Undervejs blev Slagmarkerne ved Isted og Sankelmark beset.

Som Led i Historieundervisningen har I G. aflagt Besøg paa Amtsmuseets Oldsagssamling.

Kunstforeningens Vandredstilling har været besøgt af flere af de højere Klasser.

Under Ledelse af Gymnastikl. Iversen og Adjunkt Linneth deltog Skolen i det 12. danske Skoleidrætsstævne i Ollerup med et Hold Drengene fra Gymnasiet.

Der deltoges i Gymnastik, Fodbold, Haandbold og fri Idræt.

Det var for Eleverne en baade lærerig og fornøjelig Tur.

Katedralskolens Elevforening, »Haderslev Samfundet«, holdt 29. Juni forrige Aar et stærkt besøgt Møde paa »Højskolehjemmet«. I Efteraaret udgaves et smukt og stateligt Aarsskrift, hvori bl. a. begyndtes Udgivelsen af Edv. Lembckes hidtil utrykte Erindringer. Der holdtes Julefest paa Skolen i Begyndelsen af Januar, og Aarsfesten agtes afholdt i Slutningen af Juni. Foreningen har været i stærk Vækst; men alle tidligere Elever burde jo være Medlemmer.

Gymnasieforeningen »Vidar« har holdt flere Diskussions- og Foredragsmøder paa Skolen og udgivet et Skoleblad »Vidars Ekko«.

Lørdag 27. April afsløredes paa Damager Kirkegaard en Mindesten paa Lektor *Dr. Moths og Hustrus* Grav, rejst af Kolleger og Venner, væsentlig fra Haderslev og Kolding.

Skolen har ved Juletid sendt sin sædvanlige Hilsen til Duborgskolen med en Gave til fattige Elever i Flensborg.

X. Skolenævn og Forældremøde.

Skolenævnet holdt Møde Torsdag 14. Marts og vedtog Programmet for Forældremødet.

Forældremødet 28. Marts formede sig som de tidligere Aar. Kl. 8—11 overværede interesserede Forældre Undervisningen i forskellige Klasser. Efter en Frokostpause var der Sangprøve under Ledelse af Hr. *Olrik* og Gymnastikopvisning under Ledelse af Hr. *Iversen*, Hr. *Linnæ* og Frk. *Christensen*. Præstationerne lønnes med livligt Bifald fra de mange Tilskuere.

Om Aftenen holdt Rektor et Oversigtsforedrag om den nye Gymnasieordning, der skal træde i Kraft for I.G.s Vedkommende allerede i det nye Skoleaar. Adjunkt *Linnæ* og Adjunkt *Buch* skildrede, støttet af Lysbilleder og Kort, Liv og Arbejde i Lejrskolen paa Bornholm og ved en historisk-geologisk Dagsudflugt.

Derefter samledes Forældre og Lærere som Skolens Gæster i Gymnastiksalen om festligt smykkede Kaffeborde. Tale og Sang vekslede til henimod Midnat. Der var 254 Deltagere.

Ved Nyvalgene til Skolenævnet i December for 1935 og 1936 valgtes med fuld Kvotient Advokat *Andersen*, Pastor *Barfod*, Pastor *Pedersen* og Pastor *Møller*. Pastor *Barfod* afløses pr. 15. August af Kommunaldirektør *Melander*, da han saa ikke længere har Børn i Skolen.

Lærerkollegiet genvalgte Lektor Frk. Dr. *Petersen* og Adjunkt *Østergaard*. Rektor er i Stillings Medfør Nævnets Formand.

XI Oversigt over Regnskabet for Finansaaret 1934—35.

Indtægter:	Kr.
Skoleafgift	8.516,25
Forskellige Indtægter	89,06
Eksamenskendelser	860,00
Lønningschecks	106.118,60
Tilskrevne Renter	18,47
Refusion fra Kommunen	6,00
Tilskud fra Kvæsturen	56.000,00
	<hr/>
Ialt	171.608,38

Udgifter:	Kr.
Lønninger (Netto-Beløb)	106.118,60
Pensioner	11.544,00
Aarlige Honorarer	3.758,80
Ekstrahonorar til Pedellen	350,00
Vederlag een Gang for alle (Katalogisering)	400,00
Overtimer	4.131,84
Vikarer m. m.	1.118,87
Timelønninger	11.776,90
Tjenesterejser	71,30
Bibliotek og videnskabeligt Apparat	2.476,20
Inventariets Vedligeholdelse og Fornyelse	1.047,70
Kontorudgifter	1.613,42
Elevbogsamlingen	83,70
Lysbilleder	65,00
Smaaudgifter	137,35
Skolenævn og Forældremøder	180,00
Repræsentation	540,00
Vedligeholdelse af Skolebygninger m. m.	7.298,41
do. af Tjenesteboliger	35,00
Forskellige Udgifter (Katalog for Biblioteket)	1.950,00
Lejudgifter (Sportspladsen)	1.750,00
Rengøring	5.057,32
Brændsel og Belysning	3.099,92
Skatter og Afgifter	2.345,41
Stipendier og Flidspræmier	653,00
Ekskursioner	100,00
Svømning	300,00
Kassebeholdning ved Finansaarets Udgang	3.606,54
	<hr/>
Ialt	171.608,38

XII. Bogfortegnelse.

1 m. Religion: Hertz' Bibelhistorie.

Dansk: Clausen og Hansen: Dansk Læsebog for Mellem-skolen I. Dansk Grammatik og Stil for Mellemkl. af F. C. Jørgensen, Osv. Larsen og A. L. Lundkvist I.

Tysk: Reincke: Begynderbog, Øvelsesstykker, Tysk Grammatik. 30 tyske Sange.

Historie: L. Schmidt: Lærebog i Historie for Mellem-skolen I.

Geografi: P. Andersen og Vahl: Geografi for Mellem-skolen I. C. C. Christensen og Krogsgaard: Atlas for Mellem-skolen. C. C. Christensen og Krogsgaard: Atlas uden Navne I.

Naturhistorie: Efter nærmere Aftale.

Balslev og Simonsen: Botanik for Mellem-skolen I.

Fysik: Sundorph: Fysik for Mellem-skolen I.

Regning: Pihl og Ring: Regnebog for Mellem-skolen I.
Pihl og Rasmussen: Geometriske Øvelser I.

Sang: Melodier til Sangbogen „Danmark“.

2 m. Religion: Som 1 m.

Dansk: Clausen og Hansen II.

Engelsk: Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog med tilhørende Stiløvelser.

Tysk: Reincke: Begynderbog, Tysk Læsebog for Mellem-skolen, Tysk Grammatik, Stiløvelser, Tyske Taleøvelser B.

Historie: Som 1 m.

Geografi: P. Andersen og Vahl: Geografi for Mellem-skolen I. II. C. C. Christensen og Krogsgaard: Atlas uden Navne II.

Naturhistorie: Zoologi: Balslev og Andersen: Zoologi for Mellem-skolen I. Botanik: Balslev og Simonsen: Botanik for Mellem-skolen I, II; Simonsens lille Flora.

Fysik: Som 1 m; Sundorph: Kemi for Mellem-skolen, sidste Udgave.

- Matematik og Regning: Pihl og Ring: Regnebog for
lemskolen I, II. Jul. Petersen: Lærebog i Plan-
geometri for Mellemskolen.
- Sang: Som 1 m.
- 3 m. Religion: Som 1 m. Det nye Testamente.
- Dansk: Clausen og Hansen III. Falbe-Hansen og Kel-
ler: Svensk Læsebog for Mellemskolen. Hertz:
Sparekassen.
- Engelsk: Andersen og Panduro: Engelsk Læsebog for
Mellemskolen med tilhørende Stiløvelser. Lund
og Bredsdorff: Engelsk Grammatik.
- Tysk: Som 2 m undtagen Begynderbogen.
- Historie: L. Schmidt: Lærebog i Historie for Mellem-
skolen II.
- Geografi: C. C. Christensen: Geografi for Mellem-
skolen II.
- Naturhistorie: Zoologi I og II; Botanik III. Simonsens
Flora.
- Fysik: Sundorph: I og II. Sundorph: Kemi.
- Matematik og Regning: Pihl og Ring: II, III. Jul. Pe-
tersen: Plangeometri; Lomholt: Opgaver E.
- Sang: Som 1 m.
- 4 m. Religion: Det nye Testamente.
- Dansk: Clausen og Hansen III. Falbe Hansen og
Keller.
- Engelsk: Andersen og Panduro: Engelsk i 4 m. Ad.
Hansen og Johs. Magnussen: Engelske Læse-
hæfter I.
- Tysk: Som 3 m.
- Latin: Kr. Mikkelsen: Latinsk Læsebog for Mellem-
skolen.
- Historie: Som 3 m.
- Geografi: Som 3 m.
- Naturhistorie: Zoologi II; Botanik IV; Simonsens
Flora.

Fysik: Som 3 m.

Matematik og Regning: Pihl og Ring: III, IV, -- ellers som 3 m.

- R. Dansk: Clausen og Hansen: Læsebog for Realklassen. Anker Jensen: Sproglære. Oehlenschläger: Hakon Jarl. II. Pontoppidan: Skyer.
- Engelsk: Andersen og Panduro: Engelsk for Realklassen og I G. Adolf Hansen: Engelsk Stiløvelse for Realklassen.
- Tysk: Reincke: Tyske Læsestykker for Realklassen. Tysk Stiløvelse.
- Fransk: Hoffmann og Nielsen: Fransk Begynderbog.
- Historie: Efter nærmere Aftale.
- Geografi: Efter nærmere Aftale.
- Naturhistorie: Efter nærmere Aftale.
- Fysik: Sundorph: Fysik for Realklassen: I, II og III.
- Matematik og Regning: J. L. W. Jessen og O. A. Smith: Matematik og Regning for Realklassen. Fr. Friis Petersen og J. L. Jessen: Realklassens Regnebog. Lomholt: Opgaver. E. Erlang: Fircifrede Logaritmetavler. Udg. B.

Gymnasiet.

- I G. Karl Mortensen: Dansk Litteraturhistorie; samnes Litteraturudvalg Hæfte I, II, IV med Kommentar; Ager-skov og Nørregård: Svensk Læsebog.
- Nielsen og Hoffmann: Fransk Begynderbog (10. Udg. og senere). Munch Verdenshistorie I—III.
- Den klassiske Linie: Cæsar: De bello Gallico I (v. Gertz). Julius Nielsen og Herløv-Müller: Noter til Gallerkrig, Hæfte I—II. Hauberg: Latinsk Sproglære. Gerhard Pedersen: Latinske Realia. Jensen og Goldschmidt: Latinsk Ordbog. Gertz: Opgaver til Oversættelse fra Latin paa Dansk. Hude: Græsk Elementar-bog I—II. Thomsen: Glossar til Elementar-bog II. Berg og Hude: Græsk Formlære. Hude: Græsk Syntax. Engelsk- og Tyskbøger efter nærmere Aftale. P. Andersen og Vahl: Geologi. C. C. Christensen og

Krogsgaard: Atlas for Mellemskolen. Willesen Matematik for det sproglige Gymnasium. Erlang: Logaritmetavle B.

Den matematiske Linie: Pihl og Sig. Kristensen: Matematik I, nyeste Udgave. Pihl og Sig. Kristensen: Matem. Opgaver I. Erlang: Logaritmetavle, Udg. C. Sundorph: Varmelære, Lyslære, Elektricitet og Magnetisme (4. ændrede Udgave). Christensen og Sundorph: Prakt. Øvelser i Fysik. Barmwarter: Astronomi. L. J. Ring: Kemi for Gymnasiet. Iliaden I—IV, Wilsters Oversættelse ved Kragelund. Secher: Græsk Mytologi. Herodot: Kong Kroisos (Thomsens Udg.). Luckenbach: Kunst und Geschichte I. Engelsk- og Tyskbøger efter nærmere Aftale. P. Andersen og Vahl: Geologi, Havet, Atmosfæren, Klima og Plantebælter.

Den nysproglige Linie: Stigaard: The Dickens Reader. Ad. Hansen: Engelske Stiløvelser, store Udgave. P. Jacobsen: Engelske Realeksamensopgaver. Lund og Bredsdorff: Engelsk Grammatik. Iovrigt efter nærmere Aftale. Reincke: Stiløvelser for Gymnasiet I, Taleøvelser A, Grammatik for de højere Klasser. Skouboe: Tyske Noveller. Schiller: Wilhelm Tell. Kr. Mikkelsen: Latinsk Læsebog for Mellemskolen. Cæsar og andre Forfattere i Udvalg ved L. Hoeg. Vald. Nielsen: Hovedpunkter af den latinske Syntaks, 2. Udg. Iliaden I—VI ved Kragelund. Secher: Græsk Mytologi. Herodot: Kong Kroisos (Thomsens Udg.). Luckenbach: Kunst und Geschichte I. P. Andersen og Vahl: Geologi. L. Willesen: Matematik for det sproglige Gymnasium. Erlang: Logaritmetavle B.

II G. Henrik Bertelsen: Oldnordisk Læsebog. Dansk Sprog-historie. Karl Mortensen: Litteraturhistorie, Litteraturudvalg I—VI med Kommentar. Munchs Verdens-historie III. Ottosen: Nordens Historie. Jungs franske Læsebog. Franske Læsestykker efter Aftale. Breuil: Leçons illustrées de français, cours spécial. N. Chr. Nielsen: Fransk Skolegrammatik.

Den klassiske Linie: Høeg: Ciceros Taler i Udvalg. Livius: lib. XXI—XXIII (v. Weissenborn-Müller, Teubner). Thomsen: Ovids Digte i Udvalg. Iversen: Latinske Stiløvelser. Homer: Ilias (Dindorff-

Hentze, Teubner) I (1—12 Sang). Odysseé (Dindorff-Hentze, Teubner) I (1—12 Sang). Herodot VII—VIII (Kallenberg, Teubner). Petersen og Hude: Græsk Antologi. Secher: Græsk Mytologi og Græsk Kunsthistorie. Luckenbach: Kunst und Geschichte I. Naturfag: Simonsen: Biologi. Krogh: Fysiologi. Matematik som i I kl.

Den matematiske Linie: Secher: Græsk Kunsthistorie. Luckenbach: Kunst und Geschichte I. To græske Tragedier i Oversættelse. Krogh: Fysiologi. Simonsen: Biologi. C. C. Christensen: Østersø- og Vesterhavslande; P. Andersen og Vahl: geografiske Tabeller og Geologi som i I m. Sundorph: Elektricitet og Magnetisme (3. ændrede Udgave). Sundorph: Mekanisk Fysik. Barmwater: Astronomi. Christensen og Sundorph: Prakt. Øvelser i Fysik. L. J. Ring: Kemi for Gymnasiet. Pihl og Kristensen: Matematik II, Matem. Opgaver II (nyeste Udgave). Erlang: Logaritmetavle Udg. C.

Den nysproglige Linie: Jespersen: A. British Reader. Østerberg: English Poems. Skovgaard: Galworthy: Loyalties. Stigaard: The Dickens Reader. Ad. Hansen: Eng. Stiløvelser. H. M. Jensen: Engelske Studentereksamensopgaver II (Oversættelser). Lund og Bredsdorff: Eng. Grammatik. Quenzel: Tysk Litteraturhistorie. Ingerslev og Vibæk: Deutschland II. Østergaard: Digte. Reincke: Stiløvelser I og II, Grammatik, Taleøvelser A. Billige Udgaver af Klassikere. Secher: Græsk Kunsthistorie. Luckenbach: Kunst und Geschichte I. To græske Tragedier i Oversættelse. Høeg: Ciceros Taler i Udvalg med Kommentarhæfte efter nærmere Anvisning; desuden Cæsar og Begyn- derbogen fra forrige Klasse.

Naturfag: Krogh: Fysiologi; Simonsen: Biologi. Geologi og Matematik som i I kl.

III G. De danske Bøger som i II G. I hele Gymnasiet Udgaver af det forlangte Antal Klassikere efter nærmere Anvisning.

Munch: Verdenshistorie IV, Samfundskundskab. Ottosen: Nordens Historie. Camerlynck & Camer-

lynck: Au pays de France. Blinkenberg og Svanholt: Prosateurs modernes.

Den klassiske Linie: Horats: carmina (Vollmer; Teubner). Platon: Apologi, Kriton (Hermann Wohlrab; Teubner).

Naturfag og Matematik: Astronomi efter Aftale, ellers som I kl og II kl.

Den matematiske Linie: Platon: Sokrates' Forsvarstale (oversat af Høegh; Reitzels Forlag); Naturfag, Fysik og Kemi som i I m og II m. Pihl og Kristensen: Matematik III. Mat. Opg. (nyeste Udgave). Juul: Stereometri. Erlang: Logaritmetavle, Udg. C.

Den nysproglige Linie: Østerberg: English Poems. Østerberg: The Merchant of Venice. Stigaard: The Dickens Reader. Kipling: Th Light that Failed. Andersen: Selections from Arnold Bennett. Reincke: Grammatik for de højere Klasser, sammes Stiløvelse II. Ingerslev og Vibæk: Deutschland II. Østergaard: Digte. Billige Klassiker-Udgaver. Quenzel: Litteraturhistorie. Latin: de i forrige Klasser benyttede Bøger (Begynderbog, Høegs Cæsar, Cicero). Platon: Sokrates' Forsvarstale (oversat af Høeg; Reitzels Forlag). Naturfag og Matematik: Heegaard: Astronomi, ellers som I kl og II kl.

Sang: Alle Elever skal eje: Ottosen: Lovsange og Salmer.

Alle syngende Elever fra 4 m—III: Gymnasiesangbogen. Mellemskoleeleverne skal til Religionstimerne medbringe den sønderjydske Salmebog.

Der bør ikke skrives Navn i nye Bøger, før Faglærerne har set dem. Gamle Udgaver kan ofte ikke bruges uden stor Vanskelighed, f. Eks. i Historie og Matematik.

**XIII. Skema for Afgangs- og Aarsprøverne
i 1935.**

De skriftlige Afgangsprøver afholdtes 20.—24. Maj efter det af Undervisningsministeriet meddelte Skema, fælles for hele Landet.

De skriftlige Aarsprøver afholdtes efter følgende Plan:

Onsdag den 12. Juni.

Kl. 8-12	II m. Matematik I. I. Dansk Stil.
» 8-11	II n. Engelsk Overs. 3 a+b. Dansk Stil. 1 b Regning.
» 11.30-14-30	II n. Engelsk Genfort. 3 a+b. Dansk Genfort. 1 b. Dansk Stil.

Torsdag den 13. Juni.

Kl. 8-12	II. Dansk Stil. I k. Latinsk Version. I m Matematik.
» 8-11	I n. Engelsk. 3 a+b. Regning.
» 11,30-14.30	I n. Tysk. 3 a+b. Matematik.

Fredag den 14. Juni.

Kl. 8-12	II k. Latinsk Version. II m. Matematik II.
» 8-11	II n. Tysk Overs. 2 a+b. Dansk Stil. 1 a Regning.
» 11.30-14.30	II n. Tysk Genfort. 2 a+b. Regning. 1 a. Dansk Stil.

Mundtlig Eksamen.

Studentereksamen afholdes i Almindelighed i Festsalen, Naturhistorie i Naturfagsværelserne, Geografi i Geografiklassen og Fysik og Kemi i Fysiksalen.

De øvrige Eksamenslokaler angives ved sidste Tal. Den eksaminerende Lærer træffer Aftale med Eleverne om Gruppering og Mødetid.

De tilforordnede Censorer er: Rektor J. Nielsen (J. N.), Lektorerne Falkenstjerne (Falk), Konradsen (Kon), Kragelund (Kra), Madsen (Mds), Troensegaard (Tr) og Tuxen (Tux).

Mandag den 3. Juni.

- Kl. 8 III k+m. Tysk. Ka. Ø.
III n. Historie. Ol. Rck. (22).
R. Tysk. N. C.C. (21).
II k+m. Fransk. Sch. Fa. (20).
II n. Matematik. Chr. G. (19).

Tirsdag den 4. Juni.

- Kl. 8 II k+m. Tysk KB. Ka. (22).
II n. Engelsk. Ø. Sch. (19).

Torsdag den 6. Juni.

- Kl. 8 III k+m. Dansk. Ka. Falk.
III n. Naturfag. WB. L. (17).
II kl. Latin. Fa. KN. (22).
II m. Matematik. HP. G. (21).
II n. Tysk. Ø. KB. (20).
R. Fransk. A.J. Sch. (19).
3 b. Fysik. Gr. Chr.
» 13 3 a. Matematik. G. Kl. (20).

Fredag den 7. Juni.

- Kl. 8 III n. Dansk. Ka. Falk.
II m. Oldtidsk. Fa. KN. (22).
I m. Matematik. G. HP. (21).
R. Naturhist. L. WB.
4 a. Fysik Gr. Chr.
4 b. Dansk. H. D. (19).
3 a. Tysk. KB. C.C. (20).
3 b. Engelsk. Ø. Sch. (17).
» 12 I n. Oldtidsk. Fa. KN. (22).
» 13 I k. Matem. G. HP. (21).

Onsdag den 12. Juni.

- Kl. 8 III k+m. Fransk. Fa. Tr.
III n. Engelsk. Sch. Kon. (17).

- Kl. 8 II k. Matematik. Chr. G. (19).
R. Engelsk. Ø. H. (20).
4 b. Historie. Ka. D. (21).

Torsdag den 13. Juni.

- Kl. 8 III n. Fransk. Fa. Tr.
4 a. Naturhist. WB. Tux.
2 b. Engelsk. Sch. Ø. (19).
» 13 4 b. Naturhist. WB. Tux.

Fredag den 14. Juni.

- Kl. 8 III k+m. Historie. Ol. Rck.
I k. Fransk. Fa. Sch. (21).
R. Geografi. WB. Tux.
4 a. Historie. Ka. D. (20).
4 b. Latin. KN. Rektor. (19).
3 b. Tysk. Ø. KB. (17).
» 16 II m. Kemi. HP. Gr.

Mandag den 17. Juni.

- Kl. 8 III m. Fysik og Kemi. HP. Gr.
II n. Dansk. H. Rektor. (19).
R. Historie. Ol. D. (20).
4 a. Tysk. Ka. C.C. (17).
3 a. Engelsk. Sch. Ø. (22).
3 b. Naturhist. WB. L.
» 16 2 a. Engelsk. Ø. Sch. (22).

Tirsdag den 18. Juni.

- Kl. 8 III k. Latin. KN. Kra.
I k. Naturfag. WB. L.
I m. Fysik. Gr. HP.
I n. Engelsk. Sch. H. (17).
3 b. Historie. D. Ka. (20).
» 12 III n. Oldtidsk. Fa. Kra.
1 a. Matematik. HP. Gr. (20).

Onsdag den 19. Juni.

- Kl. 8 III m. Oldtidsk. Fa. Kra.
II m. Fysik. HP. Gr.
II n. Historie. D. Ol. (17).
4 a. Latin. Rektor. KN. (20).
4 b. Tysk. C.C. Ka. (19).
3 a. Geografi. WB. L.
2 a. Tysk. KB. C.C. (22).
- » 9 III n. Latin. AJ. Kra.
- » 13 1 b. Matematik. Gr. HP.
- » 16 2 b. Tysk. N. KB. (22).

Torsdag den 20. Juni.

- Kl. 8 III k. Græsk. KN. JN.
II k. Dansk. D. H. (22).
I m. Kemi. Gr. HP.
R. Dansk. AJ. Ka. (20).
3 b. Geografi. WB. L.
1 a. Tysk. N. C.C. (17).
- » 13 I n. Historie. Ol. D. (21).

Fredag den 21. Juni.

- Kl. 8 III m+n. Matematik. G. Mds. (17).
II n. Latin. Rektor. AJ. (19).
I k. Latin. Fa. KN. (20).
4 a. Dansk. Ka. Ol. (21).
4 b. Engelsk. II. Sch. (22).
3 a. Naturhist. WB. L.
2 a. Matematik. Gr. Chr. (8).
1 b. Tysk. KB. N. (6).
- » 16 II m. Dansk. D. H. (20).

Lørdag den 22. Juni.

- Kl. 8 III k. Matematik. G. Mds. (17).
II n. Fransk. Sch. Fa. (20).
R. Fysik. Gr. Chr.
3 a. Historie. D. Ka. (21).
3 b. Dansk. H. Rektor. (22).
2 b. Geografi. L. WB.
- » 14 I n. Matematik. G. HP. (17).
- » 16 II k. Græsk. KN. Fa. (19).

Mandag den 24. Juni.

- Kl. 8 I k. Græsk. KN. Fa. (17).
I m. Historie. Ol. D. (19).
3 a. Dansk. Rektor. H. (21).
3 b. Matematik. Kl. G. (22).
2 a. Geografi. L. WB.
2 b. Matematik. Chr. Gr. (20).
- » 13 1 b. Historie. Fa. KN. (22).

Tirsdag den 25. Juni.

- Kl. 8 III k. Naturfag. WB. L.
III n. Tysk. KB. Ø.
II k+m. Historie. D. Ol. (22).
II n. Oldtidsk. KN. Fa. (17).
R. Matematik. G. Kl. (20).
4 a. Engelsk. H. Sch. (21).
4 b. Fysik. Gr. Chr.
1 a. Historie. Ka. AJ. (19).
- » 11 III m. Naturfag. WB. L.
- » 13 I m. Oldtidsk. Fa. KN. (17).
I n. Tysk. Ø. KB. (20).
3 a. Fysik. Gr. Chr.

Torsdag den 27. Juni.

- Kl. 8 Skriftlig Optagelsesprøve.
» 16 Skoleraadsmøde.

Fredag den 28. Juni.

- Kl. 8-14 Mundtlig Optagelsesprøve.

Lørdag den 29. Juni.

- Kl. 11 Slutningsmøde i Festsalen, hvor Eksamens-
udfald og Omflytning bekendtgøres.

Det nye Skoleaar begynder Torsdag den 15. August, Kl. 13. — Lærerne samles Kl. 8, og enkelte Elever prøves efter Aftale denne Dag.

Til at overvære de mundtlige Prøver -- baade ved Afgangseksaminer og ved Aarsprøver — samt Slutningsmødet indbydes Elevernes Forældre og Værger og enhver, der har Interesse for Skolen og dens Gerning.

Haderslev Katedralskole, 1. Juni 1935.

· Karl Mortensen.

Indholdsfortegnelse.

Rektor: Holbergs Opdragelsestanker	pag	III
„ Skoletale 1934 (Uddrag)	„	IXX
I. Skolens Indretning	Side	1
II. Afgangsprøverne 1934	„	4
III. Eleverne	„	7
IV. Lærerne	„	17
V. Undervisningen	„	18
VI. Skolearbejdet. Eksamensopgivelser	„	21
VII. Skolens Stipendier	„	27
VIII. Bibliotek og Samlinger	„	27
IX. Fra det forløbne Skoleaar	„	28
X. Skolenævn og Forældremøde	„	32
XI. Uddrag af Skolens Regnskab	„	33
XII. Bogfortegnelse	„	34
XIII. Skema for Afgangs- og Aarsprøverne i 1935	„	40
